

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

HOTĂRÂREA 25/2025 pentru acordarea încrederii Guvernului

Publicată în MOR 580/23.06.2025

Având în vedere dezbaterile care au avut loc în ședința comună a Camerei Deputaților și Senatului din data de 23 iunie 2025 asupra Programului de guvernare și întregii liste a Guvernului, prezentate de către domnul Ilie-Gavril Bolojan, candidatul desemnat pentru funcția de prim-ministru,

în conformitate cu rezultatul votului consemnat în procesul-verbal din data de 23 iunie 2025,

în temeiul art. 103 alin. (3) din Constituția României, republicată,

Parlamentul României adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. — (1) Se acordă încredere Guvernului, în componența prevăzută în anexa nr. 1, pentru realizarea Programului de guvernare prevăzut în anexa nr. 2.

(2) Anexele nr. 1 și 2 fac parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art. 2. — Începând cu data depunerii jurământului și până la încetarea mandatului de ministru al finanțelor, domnul Nazare Alexandru se suspendă din funcția de membru al Consiliului de administrație al Băncii Naționale a României.

Această hotărâre a fost adoptată de Camera Deputaților și de Senat în ședința comună din 23 iunie 2025.

p. PREȘEDINTELE CAMEREI
DEPUTAȚILOR,
VASILE-DANIEL SUCIU

p. PREȘEDINTELE SENATULUI,
MIRCEA ABRUDEAN

București, 23 iunie 2025.
Nr. 25.

ANEXA Nr. 1

LISTA Guvernului României

1. Ilie-Gavril Bolojan — prim-ministru
2. Marian Neacșu — viceprim-ministru
3. Tánczos Barna — viceprim-ministru
4. Michael-Dragoș Anastasiu — viceprim-ministru
5. Marian-Cătălin Predoiu — viceprim-ministru, ministrul afacerilor interne
6. Liviu-Ionuț Moșteanu — viceprim-ministru, ministrul apărării naționale
7. Ciprian-Constantin Șerban — ministrul transporturilor și infrastructurii
8. Alexandru Nazare — ministrul finanțelor
9. Radu Marinescu — ministrul justiției
10. Florin-Ionuț Barbu — ministrul agriculturii și dezvoltării rurale
11. Bogdan-Gruia Ivan — ministrul energiei
12. Alexandru-Florin Rogobete — ministrul sănătății
13. Dragoș-Nicolae Pîslaru — ministrul investițiilor și proiectelor europene
14. Daniel-Ovidiu David — ministrul educației și cercetării
15. Oana-Silvia Țoiu — ministrul afacerilor externe
16. Diana-Anda Buzoianu — ministrul mediului, apelor și pădurilor
17. Petre-Florin Manole — ministrul muncii, familiei, tineretului și solidarității sociale
18. Radu-Dinel Miruță — ministrul economiei, digitalizării, antreprenoriatului și turismului
19. Cseke Attila-Zoltán — ministrul dezvoltării, lucrărilor publice și administrației
20. Demeter András István — ministrul culturii

PROGRAM DE GUVERNARE

PSD-PNL-USR-UDMR-Grupul parlamentar al minorităților naționale din Camera Deputaților 2025-2028

Preambul

România se află într-un moment decisiv pentru parcursul său către un nou ciclu de dezvoltare. În fața provocărilor economice, geopolitice și sociale, țara noastră are nevoie de un Guvern puternic, care își asumă implementarea unor reforme structurale fundamentale, bună guvernare, dezvoltarea României, respectul pentru cetățeni și consolidarea democrației.

Refacerea echilibrelor bugetare, prioritizarea și continuarea investițiilor, asigurarea unui climat predictibil pentru mediu de afaceri și menținerea coeziunii și solidarității sociale sunt, totodată, obiective de maximă urgență.

Din acest motiv, s-a căutat și reușit crearea unei largi majorități proeuropene, formate din PNL, PSD, USR, UDMR și Grupul minorităților naționale. Această majoritate nu este rezultatul unei înțelegeri de conjunctură, ci expresia unei responsabilități asumate în fața cetățenilor României și a partenerilor externi: aceea de a implementa reforme profunde, chiar și atunci când acestea presupun costuri politice, de a garanta stabilitatea țării și de a menține orientarea euroatlantică a României.

Programul de guvernare este construit pe trei piloni fundamentali:

- ordine în finanțele publice, ca bază pentru evitarea unei crize economice și pentru recâștigarea încrederii investitorilor, a piețelor și a cetățenilor;
- bună guvernare, ca motor al reformei statului: o administrație eficientă, responsabilă și adaptată nevoilor actuale;
- respect pentru cetățeni, exprimat prin echitate, anularea beneficiilor exagerate, servicii publice de calitate și politici sociale oneste, care susțin munca, nu dependența.

Acest program reprezintă viziunea, dar și baza unui plan concret de măsuri cu obiective prioritare, pentru fiecare domeniu în parte. El reflectă nevoia de rigoare, simplitate și eficiență. Ne asumăm faptul că unele dintre aceste decizii nu vor fi populare. Dar în absența lor, România ar intra decisiv într-o zonă de nesiguranță fiscal-bugetară și ar risca să piardă contactul cu direcția europeană a dezvoltării. Totodată, eforturile realizate în această perioadă vor constitui o bază solidă pentru dezvoltarea României.

În fața instabilității externe și a polarizării interne, acest program propune o altă abordare: fără populism, prin criterii de performanță, fără privilegii.

În următorii ani, România are șansa de a deveni un stat modern, predictibil și respectat — înăuntrul granițelor sale și în afara lor. Această șansă depinde de voința noastră comună de a face ceea ce trebuie făcut și de a spune lucrurilor pe nume.

Ordine în finanțele publice

Primul pilon vizează punerea în ordine a finanțelor publice. România nu mai poate funcționa cu costuri de creditare atât de mari, cu un deficit bugetar de peste 9% și cu o dinamică a cheltuielilor publice care nu mai ține cont de venituri.

Vom începe prin a reduce deficitul prin măsuri clare de reducere a cheltuielilor publice. Nu vom cosmetiza, ci vom tăia acolo unde există risipă. Corecția bugetară se va face în mod onest, potrivit principiului simplu: „Toată lumea plătește.”

În paralel, întărim capacitatea statului de a colecta venituri. ANAF, Antifrauda și Vama vor fi scoase din orice algoritm politic și reorganizate. Vor funcționa pe bază de indicatori clari, digitalizare completă și controale bazate pe analiză de risc realizate pe volume mari de date.

Combaterea evaziunii fiscale va deveni o prioritate. Vom criminaliza evaziunea fiscală și cea în formă organizată, vom revizui legislația privind insolvența și vom interveni ferm în sectoarele cu evaziune structurală — de la importurile de produse agroalimentare și petrol la cele privind importurile în relația cu Asia prin Vămi și Portul Constanța.

În același timp, renunțăm la o serie de privilegii fiscale care s-au acordat fără să prevadă termene de valabilitate. Facilitățile au sens pentru anumite perioade, cu obiective precise, cu monitorizarea rezultatelor și mai ales dacă reduc dezechilibrele balanței comerciale și rezultatul este fiscalizat și parte a unei viziuni de ansamblu. Toate excepțiile și facilitățile fiscale vor fi evaluate și eliminate dacă nu produc efecte economice clare. Vom modifica regimul fiscal pentru a elimina porțiunile sau scutiri arbitrare. CASS-ul va fi aplicat inclusiv la pensiile mari, iar impozitul pe dividende și proprietate va fi ajustat astfel încât să fie corelat cu prețurile din piața imobiliară și pentru a îndeplini jaloanele asumate prin PNRR.

Pentru partea de cheltuieli, vom evalua și prioritiza investițiile. Programele de sprijin vor fi reevaluate pentru a prioritiza măsuri care conduc la echilibrarea balanței comerciale, cu excepția celor care contribuie la creșterea exporturilor, reducerea importurilor și la creșterea valorii adăugate în economie.

În sfârșit, vom pune capăt dublei măsuri în salarizare și pensii.

Vom valorifica mai eficient resursele naturale ale țării, prin stabilirea corectă a redevențelor și întărirea capacității de control a ANRM.

Bună guvernare

Al doilea pilon privește reforma profundă a statului. România are un aparat administrativ supradimensionat, fragmentat și, adesea, nefuncțional. Acest lucru nu este doar ineficient, este și costisitor.

Vom începe cu administrația centrală. Aici vor avea loc fuziuni, comasări, desființări și reduceri de personal. Vom elimina sporurile aberante, vom aplica o grilă de salarizare unitară și vom introduce criterii clare de performanță. Fiecare minister și agenție vor fi supuse unui proces periodic de evaluare.

În administrația locală vom introduce scheme de personal maxime și alocări bugetare în funcție de performanță. Autorizațiile de construire, colectarea impozitelor, raportarea corectă a populației — toate vor deveni criterii de alocare fonduri de la bugetul central. Conform principiului — Resurse umane și logistice dimensionate eficient și utilizate la comun, un exemplu este Poliția locală care va fi regândită și dimensionată în raportul cu populația și într-o colaborare pentru partajare resurse cu Poliția Română.

Reforma companiilor de stat este esențială. Vom elimina consiliile de administrație supradimensionate, vom reduce drastic posturile politizate și vom închide companiile cu pierderi cronice. Cele profitabile vor contribui la buget, nu vor alimenta sinecure. Vom lista mai multe companii la bursă și vom introduce audituri de active reale pentru a le putea valorifica, oferindu-le administrațiilor locale sau investitorilor care pot produce valoare adăugată cu acestea.

Vom modifica legile de funcționare ale autorităților autofinanțate (ANCOM, ASF etc.), plafonând salariile și reducând personalul de suport. În educație vom introduce o normă didactică realistă, corelată cu performanța și vom regândi sistemul de burse, concomitent cu creșterea performanței școlare.

Aceasta este direcția pe care ne-o asumăm prin programul de guvernare: un stat cu un echilibru bugetar, care asumă reformele necesare și care acționează după reguli clare și criterii de performanțe obiective.

Respect pentru cetățeni

Al treilea pilon este despre modul în care statul se raportează la cetățeni. Respectul nu înseamnă doar politețe instituțională, deși este extrem de importantă și aceasta, ci și echitate, corectitudine și servicii publice decente.

Vom elimina privilegiile nemeritate. Vom susține meritocrația și salarizarea în funcție de performanță.

Sistemul sanitar va fi reformat în profunzime. Vom reduce paturile de spitalizare continuă acolo unde nu sunt justificate, vom încuraja consorțiile de spitale și vom aloca resurse în funcție de eficiență. Contractele cu sistemul privat vor presupune condiții clare: minimum 80% personal angajat propriu cu normă întreagă.

Vom elimina scutirile nejustificate în CASS, vom extinde baza de contribuabili și vom aplica sancțiuni severe pentru medici și pacienți care fraudează sistemul. La fel, vom regândi ajutoarele sociale: acestea vor fi acordate doar acolo unde nu există locuri de muncă, iar persoanele care refuză plata impozitelor își vor pierde parțial beneficiile.

Respectul înseamnă și predictibilitate. Vom reglementa corect pensionările, vom combate pensionările anticipate nejustificate și vom aplica un regim fiscal coerent pentru toți cetățenii, fie că sunt angajați, antreprenori sau liber profesioniști.

În ciuda provocărilor cu care ne confruntăm astăzi și a contextului complicat în care ne găsim, România merită un proiect de țară realist și corect. Un proiect pe care îl va putea dezvolta, dacă, împreună, instituțiile statului, clasa politică, societatea în ansamblu vor înțelege să conlucreze și să sprijine un salt substanțial al dezvoltării și modului de a face politică și administrație. Dacă privim din perspectiva următorilor doi, trei sau chiar patru ani, România trebuie să fie mai puternică și sigură, cu o economie care poate și trebuie să crească în volum și complexitate, cu instituții reformate și respect pentru cetățeni.

Principiile generale pentru reforma statului și buna guvernare

I. Direcții de acțiune

1. Autoritate în actul de guvernare
2. Pachet legislativ care să permită reforma statului
3. Reforma administrației publice centrale: fuziuni, comasări, desființări
4. Corecția bugetară echitabilă
5. Eliminarea privilegiilor
6. Toate partidele din coaliție participă la reforme
7. Performanță și responsabilitate în managementul public
8. Reforma administrației publice locale și descentralizare
9. Corectarea nedreptăților și inechităților
10. Respect și onestitate pentru cetățeni și companii

II. Creșterea veniturilor la bugetul de stat și combaterea evaziunii fiscale

1. ANAF, Antifraudă, VAMA plasate în afara algoritmului politic și supuse reorganizării, indicatorilor de performanță. Finalizarea digitalizării. Controale pe baza analizelor de risc
2. Înăsprirea legislației privind evaziunea fiscală și executării silite — criminalizarea evaziunii fiscale
3. Parteneriat cu cetățenii pentru combaterea evaziunii fiscale
4. Legea insolvenței modificată — înăsprirea regimului și evitarea insolvențelor în cascadă
5. Combatere evaziunii fiscale cu prioritate pe: domeniul petrolier, importul de legume și fructe, importuri în relația cu Asia (Portul Constanța, Vămi)
6. Combaterea evaziunii fiscale în industria de servicii

7. Taxarea suplimentară a jocurilor de noroc, pariurilor și a tranzacțiilor bancare asociate acestora. Descentralizarea autorizării și taxării către autoritățile locale

8. Taxarea câștigurilor din criptomonede și a celor de la bursă
9. Taxarea închirierii proprietăților pe termen scurt
10. Taxarea veniturilor de pe platformele social media
11. Eliminarea facilităților de TVA la tranzacțiile imobiliare
12. Fiscalizarea obligatorie a tuturor activităților care beneficiază de programe de sprijin guvernamental
13. Analiza excepțiilor fiscale și corectarea acestora
14. Sediul fiscal în România pentru companiile din comerțul electronic, aerian
15. Taxarea profitului excesiv al băncilor pe o perioadă limitată
16. Reducerea deductibilității pentru categorii de cheltuieli care facilitează diminuarea profitului (de exemplu, cheltuieli de consultanță a companiilor-mamă pentru sucursale etc.)

III. Consolidare fiscală

1. Măsuri propuse
 - a) reșezarea TVA la două cote;
 - b) creșterea accizelor;
 - c) impunere CASS la pensiile mari;
 - d) creștere impozit pe dividende;
 - e) impozit pe proprietate corelat cu valoarea reală (jalon PNRR);
 - f) taxa ecologică (jalon PNRR);
 - g) taxa de rovinietă actualizată.
2. Plafonarea pensiilor și salariilor

IV. Analiza și prioritizarea proiectelor de investiții

1. Prioritizarea programelor de investiții din bugetul național
 - a) introducerea cofinanțării APL-uri, în funcție de capacitatea financiară a acestora, pentru prioritizare investiții;
 - b) reevaluarea și prioritizarea programelor de investiții;
 - c) introducerea de indicatori pentru sustenabilitatea proiectelor (de exemplu, număr de locuitori, spor natural, număr de autorizații de construcție);
 - d) evaluarea utilizării proiectelor finalizate (de exemplu, număr racordați la rețele de apă, canalizare etc.);
 - e) standarde de cost revizuite.
2. Analiza schemelor de sprijin din fonduri guvernamentale:
 - a) restrângerea schemelor, cu excepția celor care cresc exporturi, scad importuri și creează valoare adăugată (de exemplu, procesarea produselor agricole etc.)
3. Evaluarea și eșalonarea proiectelor din programul „Anghel Saligny”.

V. Reforma administrației locale

1. Măsuri 2025:
 - a) Politici publice administrative realizate pe baza datelor privind populația, conforme ultimului recensământ
 - b) Grile de salarizare naționale pentru UAT-urile care nu acoperă salariile din venituri proprii
 - c) Scheme de personal maximale
 - d) Stimularea performanței (de exemplu, alocări în funcție de gradul de încasare a impozitelor, responsabilizarea în autorizații pentru a construi și stabili corect impozitele)
 - e) Coordonare și colaborare eficientă între Poliția Locală și Poliția Națională
 - f) Creșterea capacității de încasare a impozitelor
 - g) Transferarea rețelelor de utilități publice neautorizate către operatorii regionali autorizați

VI. Modificarea legislației generale care să susțină reformele

1. Revizuirea statutului funcționarilor publici și al celor parlamentari
2. Revizuirea Codului muncii
3. Dezvoltarea unui sistem de evaluare a funcționarilor, mai simplu și direct legat de indicatorii de performanță ai

managementului, respectiv cu impact direct în relația de muncă cu instituția

4. Dezvoltarea unui sistem mai simplu și mai eficient de evaluare periodică a indicatorilor de performanță pentru conducerile instituțiilor

5. Revizuirea legii dialogului social

6. Revizuirea contractelor colective de muncă care prevăd drepturi exagerate

VII. Restructurarea companiilor de stat

1. Consilii de supraveghere sau administrație formate din profesioniști

2. Reducerea CA-urilor, comitetelor și consiliilor de supraveghere

3. Reduceri de personal acolo unde se justifică această măsură

4. Transparență (de exemplu, CCM-uri, cheltuieli, bugete etc.)

5. Limitarea indemnizațiilor și a salarizării în raport cu responsabilitățile/indicatorii de performanță

6. Indicatori de performanță urmate de demiteri pentru neîndeplinirea acestora

7. Reducerea subvențiilor și creșterea eficienței

8. Auditarea activelor

9. Închiderea companiilor de stat care au pierderi cronice (de exemplu, cifra de afaceri care nu crește cu inflația, capital propriu negativ etc.)

10. Listarea la bursă a mai multor companii de stat.

VIII. Reforma autorităților autofinanțate

1. Reformarea ANCOM, ASF etc.

2. Modificarea legilor de funcționare

3. Limitarea salarizării

4. Reducerea personalului-suport

5. Economii ale acestora vor fi colectate la buget sau lăsate în piață.

IX. Reforma administrației publice centrale

1. Simplificare, debirocratizare, descentralizare, digitalizare (de exemplu, crearea unui departament digital, în subordinea prim-ministrului, care să coordoneze toate eforturile, să decidă și să aplice măsuri de standardizare pentru baze de date și soluții digitale, dedicate administrației centrale)

2. Calculul corect al personalului și reducerea acestuia acolo unde se impune

3. Reducerea sporurilor și stimulentei exagerate

4. Salarizare unitară în sistemul public prin eliminarea exceselor

5. Eficiență în educație. Normă didactică mărită și redimensionarea burselor concomitent cu creșterea performanței.

X. Performanță mai bună în sănătate

1. Creșterea performanței spitalelor:

a) reducerea numărului de paturi cu spitalizare continuă;

b) plata în funcție de performanță pentru medici;

c) reducerea sporurilor la personalul din spitalele cu datorii;

d) numirea șefilor de secții de către manageri, nu de către universități. Contracte de performanță;

e) consorții de spitale și achiziții comune pentru materiale primare.

2. Creșterea bazei de plătitori la Casa Națională de Asigurări de Sănătate și eliminarea excepțiilor:

a) descurajarea acordării de concedii medicale fictive;

b) creșterea cu 20% a bazei de contribuabili a CASS, prin eliminarea excepțiilor și prin aplicarea CASS la pensiile mari.

3. Creșterea ponderii medicamentelor generice și respectarea ghidurilor de tratament

4. Folosirea eficientă a bugetelor CNAS:

a) reducerea centrelor de permanență din mediul urban;

b) sistemele private de sănătate care vor dori contract cu CNAS vor avea obligația ca minimum 80% din personalul angajat să fie angajați cu normă întreagă;

c) rezidenții în sistem privat vor fi plătiți parțial de unitatea medicală;

d) desfacerea contractului de muncă pentru personalul medical care desfășoară, în timpul programului de lucru din sistemul public, activități medicale în alte unități sanitare;

e) convertirea unităților sanitare cu grad redus de ocupare și servicii medicale ineficiente în ambulatorii sau spitale de recuperare și paleație.

XI. Mai mulți angajați în economie

1. Descurajarea nemuncii și creșterea numărului de oameni care muncesc:

a) reducerea perioadei de șomaj;

b) reglementarea acordării concediilor medicale și sancțiuni pentru medicii care acordă concedii medicale fictive;

c) stoparea creșterii exagerate a numărului de persoane care beneficiază de ajutor de handicap;

d) ajutoare sociale doar acolo unde nu există locuri de muncă;

e) eliminarea excepțiilor în vederea pensionării anticipate.

XII. Resurse naturale valorificate mai bine

1. Analiza și stabilirea corectă a redevențelor

2. Creșterea capacității de control a ANRM

XIII. Reforma pensiilor speciale

1. Creșterea vârstei de pensionare a magistraților la 65 de ani

2. Legi de salarizare noi care să prevină procesele și calculul incorect al salariilor

3. Sentințe unitare și criterii de performanță în justiție

4. Limitarea câștigurilor din pensiile necontributive

5. Reclasificarea personalului din instituții în vederea calculului vârstei de pensionare

Priorități guvernamentale pe arii sectoriale

FINANȚE

Obiective generale

Ministerul Finanțelor va reprezenta în următorii ani pilonul central al reformei administrației publice și al garantării sustenabilității economice a României. Rolul său va fi esențial în reșezarea politicii fiscale și bugetare pe baze echilibrate, predictibile și transparente, într-un context marcat de presiuni inflaționiste, de ajustarea deficitului bugetar și de obligațiile asumate prin PNRR și Semestrul European. Ministerul va conduce procesul de reformă structurală a aparatului bugetar, de digitalizare a relației stat-contribuabil și de reorganizare a cheltuielilor publice în funcție de impactul socioeconomic real. Va deveni actorul principal în consolidarea încrederii în mecanismele fiscale ale statului, prin politici bazate pe evidență, eficiență în colectare, reducerea risipei și parteneriate solide cu mediul privat și autoritățile locale. Direcțiile de acțiune se vor corela cu jaloanele asumate în cadrul PNRR, cu Pactul de stabilitate și creștere și cu obiectivele de convergență economică stabilite la nivel european.

Reforme/Reorganizări/Comasări

1. Reorganizarea amplă a structurilor interne ale ministerului și ale ANAF/AVR, care va include comasarea direcțiilor redundante, clarificarea atribuțiilor între componentele aparatului central și regional și stabilirea rolului MF de structură de tip „policy unit” pentru fundamentarea tehnică a deciziilor

2. Stabilirea unei unități centrale de prognoză bugetară și sustenabilitate fiscală, conectată instituțional cu CNSP, INS și BNR, care să emită scenarii de risc macrobugetar și analize ex ante pentru toate politicile fiscale noi

3. Crearea unui centru național de răspuns pentru fiscalitate, prin reformarea activității de asistență contribuabili la nivelul Ministerului Finanțelor care să asigure tratamentul unitar al

solicităților de clarificare venite din partea mediului de afaceri, cu termene standard și răspunsuri publice, contribuind astfel la reducerea incertitudinii fiscale

4. Reorganizarea ANAF din perspectiva structurii și a proceselor:

a) din perspectiva coordonării trebuie o structură piramidală:

(i) în acest moment există 3 domenii (control, colectare și trezorerie) care sunt organizate și coordonate pe vertical pe tip „silozuri” (local, regional, central) și care nu cooperează între ele;

(ii) centralizarea activității structurilor-suport la nivel central/regional al ANAF și în coordonarea structurilor Ministerului Finanțelor;

b) centralizarea deciziilor pentru:

(i) analiza de risc pentru stabilirea riscului de neconformare fiscală;

(ii) controlul operativ și inopinat, precum și controlul fiscal la nivel de regiuni;

c) reducerea numărului posturilor de conducere și a direcțiilor generale

d) stabilirea de indicatori de performanță

5. Reforma pentru creșterea încrederii contribuabililor în serviciile fiscale:

(i) depolitizarea funcțiilor de conducere la nivel regional și local și organizarea de examene la nivel central pentru ocuparea funcțiilor de conducere;

(ii) reducerea cazurilor de exercitare cu caracter temporar a unei funcții publice de conducere vacante;

(iii) utilizarea de bodycam de către inspectorii antifraudă și de către personalul vamal în cadrul operațiunilor de control;

(iv) teste de integritate pentru inspectorii antifraudă și personalul vamal

6. Asigurarea sustenabilității datoriei guvernamentale prin:

a) menținerea datoriei guvernamentale brute pe termen lung sub valoarea de 60% din PIB și a celei nete sub 55% din PIB, în conformitate cu regulile fiscal-bugetare europene;

b) finanțare netă relativ echilibrată din surse interne și externe;

c) accesarea piețelor externe de capital, diversificarea bazei de investitori și utilizarea instrumentelor financiare derivate.

Programe de finanțare/dezvoltare/prioritare

1. Derularea unei analize de impact a tuturor programelor naționale, scheme de ajutor de stat și proiecte de investiții cu finanțare multianuală din bugetul de stat, cu scopul de a le identifica pe cele cu eficiență scăzută sau redundanță față de alte surse de finanțare (UE, BEI, BERD), în vederea suspendării sau restructurării acestora

2. Lansarea unui registru public al tuturor programelor de finanțare bugetară, cu descrierea obiectivelor, indicatorilor de performanță, alocărilor anuale și stadiului de implementare

3. Condiționarea demarării programelor noi de finanțare de evaluare a impactului economic și social al fiecărui program pe baza analizei cost-beneficiu.

Măsuri de dezvoltare

1. Adoptarea unui cadru de bugetare pe obiective, care va permite corelarea alocărilor bugetare cu rezultate clare și cuantificabile, în parteneriat cu ministerele de linie

2. Înființarea unui Fond de investiții publice cu componentă de capital de risc pentru proiecte inovatoare ale statului în domenii strategice, gestionat de către Banca de Investiții și Dezvoltare

3. Colaborarea cu Banca Mondială, OECD și Comisia Europeană pentru implementarea unui mecanism de evaluare a politicilor publice bazat pe date, simulări și analize comparative internaționale

Acțiuni pentru companii/instituții subordonate

1. Instituirea unui sistem de indicatori de performanță ce trebuie raportați de către instituțiile subordonate și companii

2. Implementarea unui sistem de scoring fiscal pozitiv, care să permită tratament diferențiat pentru contribuabili în funcție de istoricul lor de conformare și contribuție

3. Reducerea numărului membrilor CA corelat cu piața și specificul fiecărei companii, reducerea comitetelor și numărului membrilor în consiliile de supraveghere remunerate

4. Monitorizare obiectivă și continuă a performanțelor la nivelul funcționarilor/autorităților prin implementarea unor proceduri de raportare zilnică/lunară/trimestrială a activităților, urmând ca raportările să stea la baza oricărei evaluări ulterioare a performanțelor/impactului reducerilor

5. Numirea, evaluarea și remunerarea administratorilor executivi și neexecutivi prin raportare la mediul concurențial. Aplicarea unor prevederi legale unitare pentru desemnarea administratorilor executivi și neexecutivi în funcție de specificul activității acestora

Măsuri de debirocratizare/digitalizare

1. Operaționalizarea completă a sistemului SAF-T, cu obligații extinse de raportare digitală pentru toți contribuabilii mari și mijlocii, în paralel cu facturarea electronică obligatorie

2. Limitarea contrafacerii și evaziunii asociate pentru produsele cu risc de contrafacere — urmărirea traseului produselor de la fabricant la beneficiar atât în scopul limitării evaziunii, cât și al protecției publicului față de produsele contrafăcute prin implicarea consumatorului final, dar și a administrației:

- consumatorul poate limita fraudă fiscală prin mijloace tehnologice prin care să se poată informa autoritățile privind produsul, originea, locul în care marfa se oferă spre vânzare;

- administrația poate controla întreg traseul de la producător, ambalare, grupare etc. prin distribuitori și transportatori la locul de desfacere și până la consumator prin elemente de marcare a produselor sau a ambalajelor sau a amândurora combinate cu instrumente de citire a marcajelor, sisteme informatice pentru prelucrarea datelor.

3. Îmbunătățirea relației cu contribuabilul prin:

- regândirea portalului ANAF pe nevoile contribuabilului;

- includerea unor mecanisme de feedback de la fiecare contribuabil pentru a înțelege relația sa cu ANAF și ce se poate îmbunătăți;

- digitalizarea și simplificarea formularelor care se completează manual, inclusiv Declarația Unică;

- internet banking și validarea stingerii creanțelor în termen scurt după efectuarea plăților prin utilizarea unor scheme de plăți existente și modificarea unor norme legislative;

- evaluarea contribuabililor în termen cât mai scurt de la depășirea scadenței în colectarea creanțelor în vederea evaluării și stabilirea împreună cu acesta a măsurilor de remediere și comunicarea în timp real cu sistemul bancar în cazul contribuabililor care înregistrează debite restante.

4. Scăderea evaziunii prin:

- valorificarea datelor colectate de ANAF din eFactura, AMEF, declarații și alte seturi prin platforme de analiză avansată și dezvoltarea de indicatori de corelare a datelor;

- sistem de atenționare timpurie (early warning) bazat pe indicatori relevanți care să sesizeze din timp eventuale probleme financiare ale contribuabilului;

- introducerea obligației de publicare a tuturor informațiilor/autorizațiilor, date de identificare a societății care vinde online sub anumite platforme similar magazinelor cu desfacere fizică a produselor și de înregistrare a rezidenței fiscale pentru fiecare magazin online care efectuează acte de comerț în România;

• trasabilitate financiară pentru tranzacțiile efectuate prin platforme online cu corelație între sistemul bancar, firmele de curierat și sistemul vamal. Declararea tuturor conturilor folosite în activitatea comercială pe baza extrasului de cont.

Altele

1. Elaborarea unei strategii naționale pentru sustenabilitate fiscal-bugetară 2025-2030, care va include jaloane clare de reducere a deficitului, ținte privind ponderea cheltuielilor rigide și politici de echilibrare a bugetului pe termen mediu

2. Introducerea unui sistem trimestrial de raportare a execuției bugetare orientate spre rezultate și publicarea indicatorilor-cheie de performanță

3. Consolidarea rolului Consiliului Fiscal și introducerea unui mecanism de dialog public extins înaintea adoptării măsurilor fiscale majore, inclusiv prin solicitarea punctului de vedere din partea Camerei Consultanților Fiscali în spiritul transparenței și responsabilității democratice

4. Instituirea posibilității restructurării obligațiilor bugetare (mecanism prevăzut de OUG nr. 6/2019) poate fi de natură să determine creșterea veniturilor la bugetul de stat.

5. Prioritar se va pune accent pe conduita ANAF care, în procesul de administrare fiscală a contribuabililor, trebuie să se asigure că impune măsuri asigurătorii (sau executorii) asupra bunurilor debitorilor anterior deschiderii procedurilor de insolvență.

6. Introducerea în control fiscal a persoanelor fizice care au calitate de beneficiar real al societăților intrate în proces de insolvență pe bază de analiză de risc

7. ANAF instituie măsuri pentru ca în propriile evidențe să se reflecte cu fidelitate situația datoriilor restante ale contribuabililor, în fiecare zi.

8. Centralizarea planurilor de control

9. Taxarea suplimentară a jocurilor de noroc, pariurilor și taxarea tranzacțiilor bancare asociate acestora. Descentralizarea autorizării către APL-uri și instituirea unor taxe speciale la nivel local

10. Taxarea profitului excesiv al băncilor pe o perioadă limitată

11. Reducerea deductibilității pentru categorii de cheltuieli ce facilitează diminuarea profitului (de exemplu, cheltuieli de consultanță a companiilor-mamă pentru sucursale etc.)

12. Fiscalizarea obligatorie a tuturor activităților care beneficiază de programe de sprijin guvernamental

13. Eliminarea facilităților de TVA la tranzacțiile imobiliare

14. Combaterea evaziunii fiscale cu prioritate pe: domeniul petrolier, importul de legume și fructe, importuri relația Asia (Portul Constanța, Vămi)

15. Combaterea evaziunii fiscale în industria de servicii

16. Înăsprirea legislației privind evaziunea fiscală și executării silite — criminalizarea evaziunii fiscale

17. Legea insolvenței modificată — înăsprirea regimului și evitarea insolvenței în cascadă

18. Revizuirea tuturor tipurilor de subvenții acordate companiilor de stat. Restructurarea sistemului de subvenționare trebuie să se bazeze pe un set clar de criterii și indicatori de performanță și să fie condiționată de tipuri de cheltuieli eligibile, excluzând cheltuieli pentru autoturisme de lux sau bonusuri salariale.

JUSTIȚIE

Obiective generale

Justiție eficientă, accesibilă, imparțială și independentă. Modernizarea infrastructurii și eficientizarea activității, pe baza unor criterii de performanță sporite și reformă legislativă. Combaterea infracționalității, accelerarea recuperării prejudiciilor din infracțiuni și măsuri sporite de protejare a victimelor. Digitalizarea instituțională și funcțională. Respectarea drepturilor și libertăților fundamentale și separarea puterilor în stat. Dialog și cooperare instituțională și interprofesională

Reforme și modernizare. Justiție pentru cetățeni și pentru mediul de afaceri

1. Îmbunătățirea cadrului legal pentru susținerea accesului la justiție prin ajutorul public judiciar pentru persoane fizice și juridice

2. Reducerea duratei de soluționare a cauzelor și punerea eficientă în executare a hotărârilor judecătorești, atât în mediul privat, cât și de către autorități

3. Creșterea eficienței în combaterea fenomenelor infracționale grave care afectează siguranța cetățenilor precum trafic de persoane, trafic de droguri, evaziune fiscală și corupție

4. Generalizarea proiectului Educația juridică în școli, element esențial de prevenție socială pe termen lung

5. Reevaluarea legislației privind incriminarea evaziunii fiscale, pentru o mai eficientă combatere a acestui fenomen ilicit

6. Revizuirea politicii de resurse umane — recrutare, evaluare, promovare, răspundere disciplinară și reintegrarea personalului

7. Măsuri pentru asigurarea vârstei de pensionare în sistemul judiciar și instituțiile subordonate la 65 de ani, cu respectarea deciziilor CCR

8. Eliminarea cumulului pensiei cu salariul cu respectarea deciziilor CCR

9. Revizuirea statutului funcționarilor publici și parlamentari în colaborare cu ministerul de resort

10. Eliminarea diurnelor nejustificate

11. Revizuirea Codului muncii în colaborare cu ministerul de resort

12. Reevaluarea legislației privind salarizarea personalului din sistemul de justiție care să prevină procesele și calculul diferențiat al salariilor

13. Simplificarea procedurilor comerciale în vederea încurajării de noi investiții și a dezvoltării celor existente

14. Armonizarea legislației primare și secundare la reglementările europene în materie de TVA și taxe, precum și la practica Curții de Justiție a Uniunii Europene

15. Măsuri pentru specializarea magistraților

16. Întocmirea unui codex al societăților comerciale care să cuprindă actualizarea legii societăților comerciale și toate actele normative privind insolvența și falimentul acestora în plan național și european

17. Secții specializate pentru mediul de afaceri, începând cu cele 15 municipii în care funcționează curți de apel

18. Înființarea unui corp de specialiști pentru completele specializate în litigii de achiziții publice

19. Promovarea de instrumente alternative proceselor în instanță, precum medierea, arbitrajul și procedurile notariale

20. Instituirea cadrului legal pentru soluționarea la distanță a litigiilor cu profesioniști

21. Utilizarea instrumentelor digitale pentru a spori eficacitatea, transparența și securitatea juridică

22. Inventarierea de către registrul comerțului a tuturor autorizațiilor necesare pentru derularea fiecărei categorii de activitate comercială. Punerea la dispoziția publicului a acestor informații într-o manieră ușor accesibilă, transparentă, completă și clară

23. Cooperarea cu mediul de afaceri, în scopul îmbunătățirii legislației aplicabile afacerilor

24. Revizuirea legislației și reorganizarea pe domenii de activitate, în acord cu nevoile reale ale societății; în colaborare cu Consiliul Legislativ se va face identificarea tuturor actelor normative care necesită corelare legislativă

25. Interpretare legislativă și jurisprudență unitare. Publicarea expunerilor de motive și a dezbaterilor din comisiile parlamentare de specialitate, astfel încât să faciliteze înțelegerea de către destinatari și instanțele de judecată a literei și spiritului legii

26. Implementarea imediată a deciziilor CCR, CEDO și CJUE; reglementarea obligativității revizuirii legislative la un termen de referință scurt pentru corelarea legislației cu nevoile reale ale societății

27. Identificarea unor criterii obiective de meritocrație și experiență pentru accesul magistraților la grade profesionale superioare și la funcții de conducere

28. Punerea efectivă în practică a noului mecanism de admitere la Institutul Național al Magistraturii, prin care auditorilor de justiție le sunt asigurate stagii de pregătire cu durata de câte șase luni în instanțe, parchete și birouri de avocatură pentru facilitarea unei compatibilități reale între cariera acestora și nevoia socială de profesionalism și vocație în magistratură

29. Reevaluarea organizării și funcționării Inspecției Judiciare pentru eficientizarea activității acesteia

30. La Institutul Național al Magistraturii, în cadrul concursului de admitere, se vor asigura locuri special alocate distinct pentru minoritățile naționale.

31. Reevaluarea hărții judiciare a judecătoriilor și parchetelor de pe lângă judecătorii pentru eficientizarea actului de justiție

32. Reglementarea mecanismelor legale de asigurare a volumului optim de activitate pentru magistrați în vederea asigurării unui timp rezonabil de soluționare a fiecărei cauze; introducerea unor proceduri adecvate de filtrare a sesizării instanțelor, apte să conducă la reducerea inflației de cauze care nu necesită o soluționare judiciară

33. Actualizarea taxelor judiciare de timbru și stabilirea acestora ca venit-suport pentru investițiile în infrastructura judiciară

34. Recuperarea cheltuielilor cu persoanele care s-au sustras urmăririi penale sau executării condamnărilor

35. Asigurarea personalului necesar instanțelor și parchetelor și identificarea unor soluții privind echilibrarea schemelor de judecătorești, împreună cu Consiliul Superior al Magistraturii

36. Utilizarea eficientă a resursei umane calificate din domeniul judiciar, prin reintegrarea magistraților pensionari în activitate și diminuarea astfel a cheltuielilor statului cu plata pensiilor ocupaționale, prin majorarea perioadei de revenire în sistem de la 3 ani la 7 ani

37. Standardizarea schemelor de personal, în funcție de volumul de activitate al instanței sau parchetului, precum și constituirea în cadrul parchetelor a unor compartimente performante de investigatori specializați în domenii de nișă, cum ar fi investigațiile financiare ori în domeniul criminalității informatice sau în legătură cu infracțiunile de mediu

38. Procedurile competitive, inclusiv concurs pentru ocuparea funcțiilor de vicepreședinți ai instanțelor de judecată și adjuncți ai șefilor parchetelor

39. Stabilirea unui singur mandat de 5 ani pentru procurorii de rang înalt

Acțiuni eficiente pentru instituțiile subordonate și profesiile conexe actului de justiție:

1. Eficientizarea activității de expertiză judiciară, consolidarea capacității operaționale a INEC în cât mai multe domenii de activitate și dezvoltarea infrastructurii la nivel teritorial

2. Îmbunătățirea, în acord cu standardele europene, a reglementărilor privind accesul în corpul experților în vederea creșterii gradului de profesionalizare a acestora

3. Eficientizarea activității ANP prin revizuirea și modernizarea cadrului legislativ și prin reforma instituțională

4. Eliminarea costurilor privind transportul deținuților la instanță și asigurarea accesului la instanță prin videoconferință

5. Măsuri pentru reintegrarea polițiștilor penitenciari prin acordarea dreptului de reîncadrare în sistem după pensionare cu diminuarea la 15% a pensiei, într-un termen maxim de 7 ani de la data ieșirii din sistem ca urmare a pensionării

6. Eficientizarea mecanismelor de recuperare a prejudiciilor și a tuturor produselor infracțiunii; întărirea rolului ANABI și colaborarea cu Ministerul de Finanțe

7. Simplificarea accesului la registrul comerțului, eficientizarea activității ONRC

8. Încheierea de parteneriate între autoritățile statului și profesiile juridice organizate în mod independent

9. Pentru a degreva instanțele de judecată, Ministerul Justiției susține un dialog cu CSM și cu uniunile profesiilor juridice prin promovarea și folosirea de către justițiabili a procedurilor alternative și simplificate de soluționare a litigiilor.

10. Consolidarea independenței profesiei de avocat, pentru asigurarea efectivă a dreptului la apărare în acord cu art. 24 din Constituția României și cu normele europene

11. Modernizarea și digitalizarea profesiilor juridice, cu referire la:

(i) Legea activității notariale electronice;

(ii) Legislația privind executorii judecătorești.

Măsuri pentru accelerarea absorbției fondurilor europene:

1. Respectarea termenelor pentru finalizarea Țintelor și jaloanelor din PNRR, Mecanismul financiar norvegian și Programul de cooperare elvețiano-român

2. Orice modificare a legilor justiției se va face doar în cooperare și negociere cu Comisia Europeană pentru a nu periclita PNRR.

Programe de finanțare/dezvoltare. Proiecte de infrastructură în sistemul judiciar:

1. Continuarea demersurilor pentru realizarea Cartierului pentru Justiție — Justice District — din București

2. Continuarea și actualizarea Programului național de investiții în infrastructura instanțelor și parchetelor

3. Finalizarea construcției a două penitenciare noi (Buzău și Prahova, pentru a respecta termenul de finalizare în 2026) și continuarea modernizării celor existente, astfel încât pedepsele să fie executate în România în acord cu standardele CEDO

4. Introducerea unui cadru multianual în ceea ce privește proiecțiile de realizare a investițiilor majore în infrastructura instanțelor, inclusiv în dezvoltarea capacităților de informatizare/digitalizare a activității acestora, precum și pentru investiția Cartierul pentru Justiție — Justice District București.

Digitalizare/Debirocratizare

1. Digitalizarea instanțelor, prin generalizarea dosarului electronic, a procedurilor de comunicare prin mijloace electronice, instituirea domiciliului electronic, realizarea de conexiuni cu platformele electronice ale altor instituții, generalizarea posibilității de desfășurare a litigiilor și activităților de formare prin mijloace electronice și asigurarea infrastructurii informatice adecvate; utilizarea instrumentelor de inteligență artificială

2. Revizuirea cadrului legislativ, în special a normelor de procedură, pentru asigurarea compatibilizării și adecvării acestuia la cerințele impuse de procesul de digitalizare a desfășurării procedurilor judiciare, inclusiv la distanță

3. Digitalizarea profesiilor juridice, cu referire la:

— Legea activității notariale electronice;

— legislația privind executorii judecătorești; licitația electronică în activitatea de executare silită.

AGRICULTURĂ

Obiective generale

Modernizarea sistemului de irigații. Sprijinirea fermierilor și procesatorilor români pentru creșterea producției interne și reducerea importurilor de alimente

Reforme/Reorganizări/Comasări

1. Reorganizarea instituțiilor deconcentrate din domeniul agricol la nivel județean

2. Reorganizarea administrativă a agențiilor din subordinea MADR. În funcție de acordul Comisiei Europene, unificarea prin reorganizare a agențiilor de plăți

Măsuri de dezvoltare

1. Echilibrarea balanței comerciale pentru produse agroalimentare. Programe de stimulare a producției și a capacității de procesare

2. Sprijinirea sectorului de creștere a suinelor. Dezvoltarea fermelor de familie

3. Sprijinirea sectorului de creștere a păsărilor prin realizarea de ferme

4. Continuarea programului INVESTALIM

5. Continuarea finanțării proiectelor aprobate destinate procesării prin programul național strategic — alocare 600 milioane euro din fonduri europene

6. Procesare în sectorul de panificație, lansare apel de proiecte prin programul național strategic cu o alocare în valoare de 200 milioane euro, din fonduri europene

7. Stimularea producției de legume, fructe și cartofi, 50 milioane euro din PNS (fonduri europene) pentru dotarea cu echipamente a legumicultorilor

8. Strategia de finanțare a infrastructurii principale și secundare de irigații din România. Creșterea suprafeței irigabile

9. Regândirea programului AgroInvest prin: garantarea de către stat a creditelor de investiții; acordarea de credite avantajoase

10. Creșterea suprafeței minime eligibile în cererea unică de plată pe suprafață de la 1 ha la 2 ha pentru fermierii din sectorul vegetal, finanțată din fonduri europene

Măsuri de debirocratizare/digitalizare

Îmbunătățirea legislației care reglementează agricultura ecologică, pentru creșterea încrederii consumatorului român în produsele provenite din acest sistem

TRANSPORTURI ȘI INFRASTRUCTURĂ

Obiective generale

Investițiile rămân motorul creșterii economice și al dezvoltării unei țări, iar investițiile în infrastructura de transport sunt placa turnantă pentru dezvoltarea României pe termen mediu și lung.

Prioritizarea investițiilor și accelerarea celor finanțate

Păstrarea unui ritm constant al acestor investiții reprezintă în actualul context economic extrem de fragil cea mai mare provocare și o importantă misiune pentru o guvernare responsabilă.

Reforme/Reorganizări/Comasări

1. Prioritizarea contracte CNAIR + sistare semnare de noi contracte

2. Calculul corect al personalului. Reducere cu 20% a angajaților

3. Plan de reducere a subvențiilor acordate companiilor din subordine

4. Liberalizarea transportului județean

5. Reforma ROMATSA RAR, ARR, AACR, TAROM, Aeroportul Otopeni și a celorlalte companii din subordinea ministerului

6. Consilii de administrație din profesioniști

7. Reducere CA-uri, comitete

8. Transparență (CCM-uri, cheltuieli, bugete etc.)

9. Limitare indemnizații și salarizare

10. Indicatori de performanță → demiteri pentru neîndeplinire

11. Reducere subvenții și creșterea eficienței

12. Audit active

13. Sediul fiscal în România pentru companiile din domeniul aerian — condiționat de cadrul legislativ european. Soluții alternative — taxă fixă/bilet outgoing

14. Creșterea valoare — taxă rovinetă

15. Plafonarea pensiilor și salariilor

16. Testare funcționari și personal de conducere angajat prin contract de mandat

17. Revizuire contracte colective de muncă care prevăd drepturi exagerate

18. Optimizare funcțională și administrativă la nivelul Ministerului Transporturilor și Infrastructurii, precum și a unor instituții aflate în subordine, comasarea entităților cu atribuții convergente sau complementare

19. Optimizarea structurii organizaționale. Structură optimă de personal, eliminarea pozițiilor redundante și o alocare eficientă a resurselor umane. Ministerul Transporturilor și Infrastructurii are în subordine sau sub autoritate peste 50 de unități.

20. Automatizarea proceselor operaționale: implementarea tehnologiilor moderne de automatizare a proceselor, contribuind astfel la reducerea costurilor operaționale, a personalului excedentar și la creșterea rapidității în livrarea serviciilor de transport către cetățeni

21. Reforma sistemului de taxare a transportului

22. Revizuirea sistemului de acordare a subvențiilor de transport prin: monitorizarea contractelor de servicii publice și trecerea la un sistem axat pe numărul de călători expediați, eficiență și calitate a serviciilor; valorificarea mai eficientă a activelor de transport subutilizate; identificarea unor resurse financiare europene adiționale pentru subvenționarea transportului destinat categoriilor vulnerabile

23. Îndeplinirea tuturor condiționalităților aferente jalonului 79 PNRR privind procedurile de guvernanță corporativă (OUG 109)

Măsuri accelerare absorbție fonduri europene

1. Sprijinirea transportului feroviar din zonele defavorizate sau izolate către polii urbani regionali. Eliminarea „sărăciei în transporturi” prin accesarea de către Ministerul Transporturilor și Infrastructurii a reformelor și investițiilor prevăzute în cadrul Fondului social pentru climă — redeschiderea liniilor de cale ferată aflate în conservare, reducerea timpilor de parcurs prin reînnoirea sectoarelor de cale ferată secundare, achiziționarea de material rulant, pentru creșterea accesibilității comunităților defavorizate și izolate la serviciile de bază ale poliilor urbani regionali, precum accesul la locuri de muncă mai bine plătite sau accesul la sistemele sanitare și de educație ale acestora

2. Înlocuirea flotei de trenuri de metrou pe Magistrala 4 existentă prin achiziția a 12 trenuri de metrou și sistem de automatizare și siguranță cu finanțare din Fondul pentru modernizare

3. Stații de reîncărcare pe rețeaua de drumuri de mare viteză — autostrăzi, drumuri expres, precum și drumuri naționale printr-un program finanțat prin Fondul pentru modernizare

4. Stații de reîncărcare mediul privat, finanțate prin Fondul pentru modernizare

5. Instalarea stațiilor de reîncărcare/încărcare baterii și creșterea capacității rețelei electrice din porturi, finanțat prin Fondul pentru modernizare

6. Implementarea unui program finanțat prin Fondul pentru modernizare pentru înverzirea operațiunilor aeroportuare și portuare prin înlocuirea utilajelor și echipamentelor neperformante din punctul de vedere al consumului de energie cu utilaje și echipamente cu emisii zero

7. Implementarea unui program finanțat prin Fondul pentru modernizare pentru înlocuirea flotei de vehicule pentru transportul rutier și feroviar de marfă, precum și a flotei pentru transportul de pasageri și marfă maritim și pe căi navigabile interioare, prin achiziția de vehicule cu emisii zero

Acțiuni pentru companii/instituții subordonate

Restructurarea TAROM. Aplicarea planului de restructurare aprobat de Comisia Europeană, în urma căruia operațiunile TAROM vor fi raționalizate, flota va fi reînnoită și costurile vor fi reduse. TAROM trebuie să redevină un actor aerian important în spațiul aerian european și internațional.

Măsuri de debirocratizare/digitalizare

1. Integrarea soluțiilor de inteligență artificială pentru o adaptabilitate mai mare la cerințele pieței; automatizarea prin robotic process automation (RPA) și inteligența artificială (AI)

2. Investiții în tehnologii inovative: sistemele de management al traficului de tip ERTMS/ITS trebuie să fie extinse și să devină standardul în domeniu. Finanțarea acestora trebuie să includă centre de management al traficului, baze de date, tehnologiile pentru vehicule autonome, sistemele moderne de taxare și control

3. Înființarea Biroului Unic pentru Înmatricularea Autovehiculelor (RAR)

4. Spații de servicii concesionate: programul trebuie continuat într-un ritm mai alert pentru toate spațiile de servicii de pe drumurile din țară, astfel încât cetățenii să beneficieze de aceste servicii moderne.

Corelarea strategiilor în transporturi

Corelarea MPGT cu strategiile locale și regionale și a planurilor de mobilitate urbană este esențială, având în vedere tendințele globale de concentrare a populației în jurul marilor orașe. Mobilitatea urbană și metropolitană, logistica integrată și intermodalitatea sunt critice pentru a asigura nevoile cetățenilor, necesitând investiții majore și susținute.

Sprijinirea industriei naționale pentru dezvoltarea infrastructurii de transport

Vom ținti dublarea producției naționale de materii prime și materiale de construcții utilizate în realizarea infrastructurii de transport până în 2028, atât prin stimularea producției interne, cât și prin diversificarea soluțiilor tehnice pentru proiectele de infrastructură, astfel încât să fie favorizate capacitățile de producție naționale.

Mobilitate militară

Vom urmări asigurarea conectării rutiere sau feroviare a obiectivelor militare strategice la principalele rute de transport din România, astfel încât să fie asigurată mobilitatea militară rapidă și sigură. Înființarea Comitetului Național de Coordonare a Mobilității Militare, având ca membri Ministerul Transporturilor și Infrastructurii, Ministerul Apărării Naționale și Ministerul Afacerilor Externe.

În sprijinul funcționării acestuia vor fi întreprinse măsuri pentru întărirea capacității instituționale a Ministerului Transporturilor și Infrastructurii în vederea accesării finanțărilor europene disponibile în domeniul mobilității militare, intensificarea cooperării internaționale în conformitate cu direcțiile stabilite în Cartea albă comună privind pregătirea pentru apărarea Europei 2030 și Comunicarea comună privind abordarea strategică a UE la Marea Neagră, optimizarea rutelor de transport rutier și feroviar care traversează România pentru operaționalizarea coridorului de mobilitate militară între porturile de la Marea Baltică, Marea Neagră și Marea Egee, simplificarea și armonizarea procedurilor naționale de autorizare a mișcărilor militare transfrontaliere în acord cu standardele stabilite de Agenția Europeană de Apărare (EDA), precum și consolidarea colaborării interinstituționale în cadrul proiectelor „Rețeaua de centre logistice în Europa și de sprijin pentru operații” și „Mobilitatea militară”, dezvoltate sub egida mecanismului PESCO al Uniunii Europene.

Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii rutiere, feroviare, aeriene

1. **Continuarea implementării programului de construcție a variantelor de ocolire.** Până în 2028 vor fi finalizate variante ocolitoare, care vor scoate traficul greu din localitățile supraaglomerate și vor crește calitatea vieții cetățenilor, în cea mai mare parte prin descentralizare și parteneriate cu autoritățile publice locale.

2. **Prioritizarea transportului feroviar metropolitan.** În jurul marilor aglomerări urbane, transportul feroviar metropolitan este o necesitate majoră, în contextul traficului rutier extrem de aglomerat în aceste zone metropolitane. Vor fi dezvoltate rețele de trenuri suburbane și metropolitane pentru a reduce aglomerația rutieră și a îmbunătăți mobilitatea urbană în zonele metropolitane. Aceste proiecte vor contribui la o mai bună conectivitate între orașele mari și suburbii, facilitând deplasarea rapidă și eficientă a cetățenilor. Introducerea transportului feroviar pe rute scurte, la tarife scăzute. Beneficii: Acces la locurile de muncă, reducerea traficului rutier și a poluării. Creșterea accesului locuitorilor din proximitatea marilor orașe la locurile de muncă mai bine plătite din zonele urbane.

3. **Asigurarea coridoarelor feroviare rapide și predictibile pentru marfă.** Crearea unor coridoare feroviare eficiente pentru transportul de marfă va reprezenta o prioritate. Aceste coridoare vor asigura timpi de tranzit mai scurți, costuri reduse și o predictibilitate mai mare a transportului de marfă, contribuind astfel la creșterea competitivității economice a României în regiune.

Fără a ne limita la această enumerare, investițiile prioritare pe fiecare sector de transport sunt următoarele:

Rutier

- Autostrada A1 Sibiu-Pitești și Lugoj-Deva pentru conectarea portului Constanța și a capitalei la vestul Europei
- Autostrada de centură a Bucureștiului A0 împreună cu noi conexiuni radiale spre capitală
- Autostrada A7 Ploiești-Pașcani
- Autostrada A3 Transilvania Târgu Mureș-Cluj-Oradea
- Autostrada A8 Unirii Târgu Mureș-Iași-Ungheni
- Autostrada Timișoara-Moravița
- Autostrada A4 Sud „Alternativa Techirghiol”
- Autostrada Craiova-Lugoj cu ramificația spre Târgu Jiu
- Drumurile expres Craiova-Pitești, Arad-Oradea, Bacău-Piatra-Neamț, Focșani-Brăila
- Conexiunea zonei metropolitane lărgite Râmnicu Vâlcea la Autostrada A1 Sibiu-Pitești prin modernizarea drumului național existent (etapa 1) și construirea unui drum expres nou (etapa 2)

Feroviar

- Magistrala Predeal-Brașov-Sighișoara-Simeria-Deva-Arad
- Magistrala Arad-Timișoara-Caransebeș-Craiova-București
- Magistrala Cluj-Napoca-Oradea-Episcopia Bihor
- Magistralele Giurgiu-Videle și Constanța-Mangalia
- Stabilirea oportunității și elementelor generale de culoar și viteză pentru calea ferată de mare viteză București-Cluj-Budapesta
- Îmbunătățirea conexiunii feroviare în Portul Constanța
- Modernizarea stațiilor de cale ferată în parteneriat cu autoritățile locale și îmbunătățirea conexiunilor zonelor agricole la infrastructura feroviară

Material rulant

- Peste 100 de trenuri electrice noi, respectiv 70 de locomotive și 140 de vagoane noi sau modernizate care să atingă fiecare reședință de județ ce beneficiază de cale ferată electrificată până în 2028

Metrou

- Magistrala 6 Aeroport Otopeni-1 Mai
- Magistrala 4 Gara de Nord-Gara Progresu
- Magistrala 5 Eroilor-Iancului-Pantelimon

- Extensii ale magistrelor actuale în zonele metropolitane și reabilitarea magistrelor existente, inclusiv conexiunea terminal T1 și viitorul T2 — Aeroport Henri Coandă

Aerian

- Dezvoltarea unui nou terminal la Aeroportul Internațional Henri Coandă București

- Dezvoltarea terminalelor cargo

Naval

- FAST DANUBE — decolmatarea sectoarelor de pe Dunăre prin dragaj, pe sectorul comun România-Bulgaria, astfel încât să se asigure navigarea continuă fără blocaje și la un tonaj mai ridicat al navelor și barjelor cea mai mare parte a anului

- Parteneriate între Ministerul Transporturilor și Infrastructurii, autoritățile navale și cele locale pentru dezvoltarea proiectelor de investiții

ENERGIE

Obiective generale

Ministerul Energiei, în colaborare cu alte instituții guvernamentale, a inițiat și propune o serie de măsuri și reforme ample, menite să transforme sectorul energetic al României, să stabilizeze prețurile, să combată ineficiențele și să asigure securitatea energetică pe termen lung. Aceste reforme vizează multiple aspecte ale sectorului, de la restructurarea companiilor de stat la modernizarea infrastructurii și promovarea noilor tehnologii.

I. Restructurarea și optimizarea companiilor și instituțiilor din subordine

Ministerul Energiei a inițiat un plan amplu de reorganizare a portofoliului său de companii.

1. Optimizarea costurilor și managementului: se urmărește reducerea cheltuielilor administrative (TESA și conducere) cu 20–30% și diminuarea cheltuielilor operaționale (protocol, sponsorizări). De asemenea, se va stopa angajarea nespecificată.

2. Fuziuni și reorganizări: sunt prevăzute fuziuni și reorganizări strategice, cum ar fi Electrocentrale grup cu electrocentrale București (ELCEN) sau Institutul de Cercetare și Inginerie pentru mine pe lignit cu Complexul Energetic Oltenia.

3. Analiza de eficiență: se va efectua o analiză de eficiență pentru fiecare autoritate centrală și companie de stat, pentru a susține propunerile de desființare/eficientizare.

4. Reforma guvernantei corporative: se vor asigura profesionalizarea și independența managementului companiilor de stat, în conformitate cu ghidul OCDE, și se va implementa un tablou de bord cu indicatori de performanță. Aceasta include recrutarea deschisă a conducătorilor, fără politizare și introducerea contractelor de performanță. Se vizează reducerea numărului membrilor consiliilor de administrație și eliminarea posturilor politizate.

5. Reducerea risipei: se vor introduce normative de cheltuieli, se va implementa un tablou de bord privind indicatorii de performanță, evaluarea anuală a membrilor executivi și neexecutivi și uzarea de toate prerogativele autorității tutelare pentru a revoca membrii care nu își ating indicatorii de performanță, se vor elimina primele de vacanță și alte beneficii nejustificate. Se va urmări reducerea cheltuielilor cu bunuri și servicii (cu excepția investițiilor).

6. Reinvestirea profitului: repartizarea profitului companiilor din energie într-un fond de investiții în domeniul energetic. Abrogarea legislației prezente care obligă companiile de stat să emită dividende anual

7. Situația specială a companiilor în insolvență/reorganizare/faliment: Ministerul Energiei gestionează entități aflate în dificultate, precum Compania Națională a Huilei — S.A. Petroșani (faliment), RADET (faliment) și Complexul Energetic

Oltenia (plan de restructurare). Se impune renegocierea planului de restructurare al Complexului Energetic Oltenia pentru a corela închiderea capacităților pe cărbune cu construirea de noi capacități pe gaze naturale, fotovoltaice și stocare. Restructurarea Electrocentrale Craiova prin finalizarea actualizării SF pentru noul grup pe gaz, implementarea soluției tehnice de trecere pe motoare termice și CAF-uri pentru iarna 2026-2027 și trecerea Electrocentrale Craiova la autoritatea locală (Primăria Craiova).

II. Creșterea capacităților de producție și diversificarea mixului energetic

România vizează creșterea producției interne pentru a reduce dependența de importuri și a asigura securitatea energetică.

1. Energie nucleară:

- re tehnologizarea Unității 1 CNE Cernavodă și construcția unităților 3 și 4;

- dezvoltarea reactoarelor modulare de mici dimensiuni (SMR), cu încurajarea unei industrii locale pentru lanțul de furnizare;

- construirea primei instalații de detritiere din Europa la CNE Cernavodă, transformând România într-un centru european pentru producția și exportul de tritiu (investiție cu Coreea de Sud);

- soluții financiare disruptive precum obligațiuni pentru energia nucleară, sisteme de credite energetice tranzacționabile și formarea unui consorțiu nuclear internațional.

2. Petrol și gaze:

- valorificarea zăcămintelor de gaze din Neptun Deep și Caragele pentru dublarea producției de gaze începând cu 2027;

- construirea/finalizarea de noi centrale pe gaze naturale (de exemplu: Ișalnița — 850 MW, Turcenii — 475 MW, Iernut — 430 MW, Midia — 80 MW și Mintia — 1734 MW);

3. Energie regenerabilă (eoliană și solară):

- instalarea a peste 5.000 MW eolian și solar și 3000 MWh capacități de stocare până în 2027, susținute din PNRR și FM;

- dezvoltarea energiei eoliene offshore și definirea perimetrelor de concesionare;

- construirea de parcuri fotovoltaice și stocare pe terenurile disponibile din perimetrul fostelor unități miniere;

- finanțarea investițiilor în întregul lanț de producție al bateriilor, celulelor și panourilor fotovoltaice;

- identificarea surselor pentru finanțarea mineritului de litiu și neodim pentru dezvoltarea unei industrii naționale de producție a bateriilor și turbinelor eoliene;

4. Energie hidroelectrică:

- finalizarea investițiilor hidroenergetice sistate sau întârziate (de exemplu: AHE Jiu, Răstolița, Cerna Belareca, Olt, Căneni, Racovița, Lotrioara, Surduc-Siriu, Pașcani);

- construirea și finalizarea hidrocentralelor de acumulare prin pompaj (CHEAP) în zonele cu potențial.

5. Energie din cărbune:

- implementarea tehnologiilor BAT (Best Available Techniques) și CCS (Carbon Capture and Storage) în industria extractivă a cărbunelui și în producția de energie, cu deduceri fiscale stimulative. Acestea includ captarea și stocarea CO₂ direct în mine, producția de hidrogen din cărbune cu CCS și extracția de minerale critice din cărbune;

- modernizarea centralelor pe cărbune pentru a funcționa hibrid cu biomasă, hidrogen și energie solară;

- punerea în conservare a unor exploatări de lignit și termocentrale pe cărbune pentru a constitui o rezervă de capacitate în situații excepționale, subvenționate ca obligație de serviciu public, cu asigurarea sursei de finanțare.

III. Modernizarea infrastructurii de transport și distribuție

Se vor face investiții semnificative pentru modernizarea și extinderea rețelelor energetice.

1. Dublarea capacității de schimburi transfrontaliere de energie electrică până în 2030, atingând 7.000 MW prin noi investiții la Transelectrica

2. Dezvoltarea infrastructurii de transport al gazelor naturale de către Transgaz (2,5 miliarde de lei)

3. Creșterea interconexiunilor cu piețele vecine și interconectarea strategică cu Republica Moldova, inclusiv cuplarea piețelor de energie și gaze naturale

4. Continuarea proiectelor pentru înființarea, dezvoltarea și extinderea rețelelor de gaze naturale, aprobate sau aflate în diverse faze de contractare sau construire prin Programul național „Anghel Saligny”

5. Modernizarea sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică (SACET) din marile orașe (de exemplu: București, Craiova, Constanța, Arad, Râmnicu Vâlcea)

IV. Liberalizarea pieței, concurența și protecția consumatorilor

Ministerul Energiei vizează o piață transparentă și competitivă, cu prețuri corecte și protecție pentru consumatori.

1. Transparențizarea prețurilor: dezvoltarea de mecanisme robuste pentru ca consumatorii să înțeleagă modul de calcul al tarifelor și să fie protejați de abuzuri

2. Stimularea concurenței prin implementarea mecanismului de piață tip market maker

3. Reforma componentelor de cost: propuneri pentru scăderea prețului final al energiei electrice prin reformarea componentelor structurale (de exemplu: implementarea tarifului binom pentru activitatea de distribuție, achizitor unic pentru CPT)

4. Responsabilitatea companiilor: consolidarea reglementărilor care impun companiilor energetice să ofere servicii de înaltă calitate, cu facturare transparentă și mecanisme rapide de soluționare a plângerilor

5. Protejarea consumatorilor vulnerabili:

- definirea unui mecanism de protecție după expirarea plafonării-compensării (30 iunie 2025 pentru electricitate, 31 martie 2026 pentru gaze).

- revizuirea și definirea Legii consumatorului vulnerabil și ajustarea venitului mediu net;

- realizarea Registrului Național al Consumatorilor Vulnerabili.

6. Prioritizarea investițiilor în stocare pentru prosumatori

7. Adaptarea legislației și a actelor normative subsecvente în vigoare, cu privire la producerea de energie regenerabilă, astfel încât autoritățile locale care dețin în proprietate centrale electrice fotovoltaice să poată deveni prosumatori și să deconteze excedentul de energie produsă către consumatorii vulnerabili

8. Rolul ANRE: încurajarea ANRE și Consiliului Concurenței să supravegheze strict piața. Se propun digitalizarea ANRE și integrarea responsabilităților pentru operațiunile offshore. Soluțiile includ platformă AI pentru predicția reglementărilor, contracte reglementare pe termen lung și un consiliu consultativ public-privat pentru reglementări.

V. Măsurile de debirocratizare, digitalizare și guvernare

1. Digitalizarea proceselor: dezvoltarea de platforme digitale automate pentru autorizări (reducerea timpului de la luni la zile) și pentru luarea deciziilor strategice. Se va implementa o platformă digitală unică pentru toate serviciile publice.

2. Simplificarea reglementărilor prin codificarea domeniului energiei și asanarea legislativă

3. Digitalizarea infrastructurii energetice, incluzând contorizarea inteligentă și migrarea tuturor datelor în cloudul privat guvernamental

4. Securitatea cibernetică în energie: înființarea unui Centru de Răspuns la Incidente de Securitate Cibernetică în Energie (CRISCE) și crearea de echipe SOC și CSIRT la nivelul companiilor naționale

5. Utilizarea de soluții disruptive precum Digital Twin pentru optimizarea infrastructurii, materiale inteligente pentru retrofitting, robotică pentru întreținere și stocare gravitațională în infrastructura veche. Adoptarea în AGA companiilor de stat a unui plan de recovery, măsuri și politici cyber și digitalizare a proceselor și datelor vehiculate

6. Implementarea unei soluții de AI Glga Factory care utilizează energia nucleară ca sursă

VI. Dezvoltarea resurselor umane și tranziția justă

1. formare și recalificare:

- actualizarea competențelor sau recalificarea persoanelor afectate de procesul de tranziție justă (de exemplu: minerii din Gorj, Dolj, Hunedoara) prin Programul național „Solidaritate și competențe”;

2. mobilitate și parteneriate:

- colaborarea cu universități și mediul de afaceri pentru dezvoltarea programelor de formare practică și stagii.

APĂRARE Context

Contextul de securitate s-a schimbat dramatic în ultimii ani, fiind caracterizat de incertitudine, volatilitate și reconfigurări sistemice la nivel strategic. Europa traversează cea mai gravă criză de securitate de la cel de-Al Doilea Război Mondial, agresiunea Rusiei împotriva Ucrainei afectând major situația de securitate la granițele României și pe întreg Flancul Estic al NATO. O evoluție negativă pe frontul din Ucraina, care să determine noi cuceriri teritoriale din partea Rusiei, sau o soluție de pace care să nu conțină mecanisme de descurajare împotriva unei noi agresiuni poate pune în pericol întregul litoral al Ucrainei la Marea Neagră. O asemenea evoluție ar avea consecințe nefaste pentru securitatea Republicii Moldova și va afecta și securitatea României.

Încetarea războiului din Ucraina nu va însemna că Rusia renunță în Europa la un comportament agresiv în plan hibrid. În Marea Neagră aceste acțiuni vor avea ca obiectiv mai ales limitarea libertății de navigație, având un impact negativ asupra intereselor economice ale României.

La nivel aliat suntem martori ai transferului de responsabilitate pentru apărarea și securitatea Europei de la Statele Unite spre membrii europeni ai NATO. La nivel convențional, gestionarea amenințărilor și riscurilor de pe continent vor cădea mai mult în responsabilitatea statelor europene. În acest context, România trebuie să aibă în vedere faptul că apărarea propriului teritoriu începe de acasă, necesitănd investiții mai mari și un efort de solidaritate națională, în paralel cu asumarea unui rol strategic mai relevant în regiune și contribuția la apărarea colectivă.

Obiective generale

1. Creșterea graduală a cheltuielilor/investițiilor de apărare cu până la 5% din PIB conform evoluțiilor mediului de securitate și deciziilor la nivelul NATO și UE — din care 3,5% din PIB pentru cheltuieli de bază în apărare și 1,5% pentru cheltuieli conexe și investiții cu impact mai larg în domeniul apărării

2. Continuarea modernizării și adaptării Armatei României în vederea dezvoltării capacității operaționale a forțelor armate de răspuns la riscurile și provocările actualului context de securitate

3. Valorificarea statutului și întărirea profilului României ca stat membru activ și responsabil în cadrul NATO și UE

4. Consolidarea Parteneriatului strategic cu Statele Unite. Cooperarea în continuare cu SUA în toate demersurile care au ca obiectiv stabilitatea și securitatea Europei, apărarea aliată, dar și facilitățile amplasate pe teritoriul României, cu relevanță strategică

5. Consolidarea rolului de furnizor de securitate în regiunea extinsă a Mării Negre, inclusiv din punctul de vedere al menținerii libertății de navigație și al protecției infrastructurii critice

6. Creșterea contribuției la dezvoltarea industriei de apărare, în concordanță cu cerințele în context NATO și UE și valorificarea oportunităților create prin instrumentele financiare internaționale

7. Consolidarea și extinderea dimensiunii de apărare în cadrul parteneriatelor strategice ale României și în formate multilaterale

8. Creșterea atractivității funcției militare

Obiective strategice pe plan intern

1. Creșterea graduală a cheltuielilor/investițiilor de apărare cu până la 5% din PIB conform evoluțiilor mediului de securitate și deciziilor la nivelul NATO și UE — din care 3,5% din PIB pentru cheltuieli de bază în apărare și 1,5% pentru cheltuieli conexe și investiții cu impact mai larg în domeniul apărării

2. Accelerarea modernizării și extinderii infrastructurii din bazele și centrele militare existente, la standarde NATO. Prioritatea trebuie acordată principalelor baze și centre militare, unde sunt dislocate trupe și capacități ale statelor aliate, conform programelor de modernizare, în mod special Baza 57 Aeriană Mihail Kogălniceanu, Baza Aeriană 71 de la Câmpia Turzii, Baza Aeriană 86 de la Fetești și Centrul de Instruire Întreținută de la Cincu.

Vom insista pentru accelerarea modernizării infrastructurii MAPN necesară operării noilor sisteme de armament care urmează a intra în dotarea armatei, precum și pentru modernizarea și creșterea capacității de găzduire în conformitate cu planurile Alianței.

3. Consolidarea capacităților de apărare națională și colectivă, concomitent cu actualizarea Programului Armata României 2040 și continuarea achizițiilor esențiale pentru consolidarea capacităților de apărare, în concordanță cu Planul multianual de înzestrare a Armatei României.

• Contextul regional de securitate impune asumarea unei posturi consolidate de vigilență strategică, prin care să fie întărite capacitățile de pregătire și reacție ale armatei, industriei de apărare și structurilor de sprijin național. Această abordare are ca obiectiv creșterea rezilienței și capacității de descurajare, astfel încât România să fie pregătită să răspundă în mod eficient oricăror provocări la adresa securității sale, atât în prezent, cât și în viitor.

• Dezvoltarea unui concept eficient de apărare aeriană și balistică integrat, în paralel cu un concept de apărare maritimă, care să protejeze apele noastre teritoriale. Vom proteja libertatea de navigație și infrastructura critică subacvatică și de suprafață și interesele economice ale României din Zona Economică Exclusivă.

4. Consolidarea rolului de furnizor de securitate în regiunea extinsă a Mării Negre, inclusiv din punctul de vedere al menținerii libertății de navigație și al protecției infrastructurii critice

• Protejarea libertății de navigație și a intereselor economice ale României în Marea Neagră prin satisfacerea nevoilor operaționale destinate acestui scop și asumarea documentelor strategice cu relevanță asupra securității Mării Negre.

Obiective strategice pe plan internațional

1. Consolidarea posturii strategice a României

România și-a propus să își consolideze postura de pilon de securitate și stabilitate în Europa, la Marea Neagră și în vecinătatea sa. Nivelul de ambiție este de a fi un aliat, partener de încredere și furnizor de securitate în cadrul NATO și UE. Acest deziderat se realizează prin consolidarea relațiilor strategice existente, bazându-ne pe pilonii relației cu Statele

Unite, pe creșterea posturii noastre relevante în cadrul NATO și UE, precum și prin consolidarea relațiilor strategice bilaterale.

2. România — stat membru activ și responsabil în cadrul NATO și UE

• Participarea activă la procesele decizionale în cadrul NATO și contribuția semnificativă a României la consolidarea posturii Alianței de descurajare și apărare, cu accent pe flancul estic, precum și menținerea contribuției la comandamentele NATO, conform angajamentelor asumate

• Participarea la operațiile și misiunile NATO și UE sau în alt format agreat de România cu aliații și partenerii săi

• Asigurarea tuturor condițiilor necesare și a eforturilor subsumate sprijinului pe care România îl oferă ca națiune gazdă

3. Consolidarea dimensiunii de apărare a parteneriatelor strategice ale României și dezvoltarea cooperării în domeniul apărării în formate multilaterale

• Consolidarea parteneriatului strategic cu SUA, inclusiv prin actualizarea Foi de parcurs în domeniul apărării (2020-2030), având în vedere evoluțiile înregistrate în ultimii ani, nevoia consolidării prezenței forțelor și capacităților SUA în România, precum și cooperarea în domeniul înzestrării și utilizarea instrumentului financiar FMF Loan oferit de SUA

• Dezvoltarea cooperării în domeniul apărării cu partenerii strategici din cadrul NATO și UE, cu accent pe Franța, Germania, Italia, Polonia, Regatul Unit al Marii Britanii, Turcia inclusiv pentru avansarea unor proiecte de anvergură în domeniul apărării care să contribuie la asigurarea securității, stabilității și circulației libere în regiunea Mării Negre, accesului liber și exploatarea resurselor din Zonele Economice Exclusive

• Continuarea participării active în cadrul inițiativei Grupului Operativ pentru Combaterea Minelor Marine din Marea Neagră (MCM Black Sea), înființat între România, Turcia și Bulgaria, în 2024, inclusiv în ceea ce privește protecția infrastructurii critice

• Continuarea sprijinului acordat partenerilor din regiune, cu accent pe Republica Moldova și Ucraina, precum și statelor din Balcanii de Vest, inclusiv din perspectiva parcursului european și/sau euroatlantic al acestora

• Sprijinirea partenerilor vulnerabili din regiune, mai ales în acea ce privește Republica Moldova. Securitatea, stabilitatea și prosperitatea Republicii Moldova sunt foarte importante pentru România, iar orice evoluție negativă ce afectează Republica Moldova se reflectă și asupra țării noastre. Vom continua politicile de susținere a aspirațiilor europene ale Republicii Moldova și vom contribui, alături de alte state, la întărirea capacității sale de apărare.

Reforme/Reorganizări

1. Introducerea în 2025 în programul SAFE (Security Action for Europe) a achiziției de rachete Mistral

2. Diminuarea deficitului bugetar prin activarea clauzei de deficit și negocieri cu Comisia Europeană

3. Analiza structurii de comandă și a structurii combatante, urmată de un plan de optimizare

4. Analiza eficienței la unele structuri din subordinea MAPN (institute de cercetare, universități). Evaluare în baza unor indicatori de performanță, redimensionarea personalului și folosirea fondurilor în alte zone cu resursă umană deficitară

5. Centralizarea la nivelul categoriilor de forțe/ordonatori secundari a unor responsabilități administrative ale structurilor de forțe, în echilibru cu menținerea și consolidarea capacității de luptă a unităților tactice (contabilitate, resurse umane, spre exemplu, eficientizare prin digitalizare)

6. Crearea unui sistem integrat de achiziții pentru servicii, la nivel central, pentru eficientizarea costurilor

7. Evaluarea procedurilor interne în procesul decizional necesar achiziției de armament și muniție. Comprimarea unor termene pentru accelerarea procesului

8. Adaptarea cadrului legislativ

9. Audit pentru stabilirea și eliminarea ulterioară a cauzelor unor întârzieri în procesul de achiziție/reluarea acestora și a impactului bugetar (Reluarea procedurilor este un proces cronofag și are un impact asupra costului final, prin majorarea prețului de achiziție după o perioadă de timp.)

10. Modificare legislativă pentru achiziționarea opțională de servicii de asistență juridică la contractele de achiziție care necesită aprobarea Parlamentului (peste 100 milioane euro)

11. Adaptarea structurii de comandă și control a Armatei României la noile cerințe NATO privind capacitatea de reacție rapidă, prin reorganizarea eșaloanelor de conducere și a zonelor de responsabilitate operațională

12. Reformarea sistemului de recrutare și încorporare, prin digitalizarea proceselor și atragerea de personal calificat prin pachete stimulative, cu accent pe profesii tehnice și IT

13. Reorganizarea și eficientizarea Direcției Generale pentru Armamente în pregătirea și depunerea de proiecte eligibile prin programe specifice europene pentru producție muniție, tehnică militară, construcție infrastructură, cercetare-dezvoltare și digitalizare

Programe de finanțare/dezvoltare/prioritizare/proiecte majore

1. Creșterea contribuției la dezvoltarea industriei de apărare, în concordanță cu cerințele în context NATO și UE și valorificarea oportunităților create prin instrumentele financiare internaționale

2. Va fi tratată cu prioritate implementarea Planului Readiness 2030 prin folosirea oportunităților oferite de instrumentul financiar SAFE.

3. Conectarea la oportunitățile generate de parteneriatele strategice și la inițiativele și instrumentele UE (PESCO, EDF, EDIRPA, EDIP), precum și NATO (DIANA — Acceleratorul NATO pentru Inovare în Domeniul Apărării)

4. Derularea demersurilor necesare pentru dezvoltarea Centrului european de instruire F-16, de la Baza 86 Aeriană din Fetești, într-un hub pentru instruirea piloților de aeronave F-16 din statele NATO și parteneri, asigurând totodată și creșterea interoperabilității între aliați

5. Susținerea demersurilor interinstituționale pentru înființarea în România a unui hub regional pentru securitate maritimă la Marea Neagră, conform abordării strategice a UE

6. Promovarea României ca hub regional pentru mentenanță și sprijin logistic

7. Dezvoltarea coridoarelor de mobilitate militară și asumarea unui rol crescut pentru România, inclusiv în ceea ce privește proiectele strategice de infrastructură cu dublă utilizare, civilă și militară și dezvoltarea capabilităților de contramobilitate

8. Adoptarea unei noi abordări pentru cercetare, dezvoltare și inovare (CDI) în domeniul apărării. Participarea în consorții guvernamentale care au drept obiectiv inovarea tehnologică în domeniul apărării și dezvoltarea capacităților de microproducție strategică

9. Accelerarea procesului de digitalizare în Armata României

Creșterea calității vieții personalului militar și civil în scopul atractivității funcției militare

1. Vom crea noi baze pentru atractivitatea funcției militare. Atractivitatea, coeziunea și moralul forțelor armate se vor realiza și pe baza creșterii prestigiului, respectului profesiei militare și a predictibilității carierei. Acestea se bazează pe principiile competenței profesionale și a unui nou contract social cu membrii structurilor de forță, care să fie atractiv și angajant, inclusiv în ceea ce privește evitarea părăsirii premature a resursei umane experimentate și pregătite din sistemului militar.

2. Dezvoltarea resursei umane a MAPN și a rezervei naționale trebuie să se bazeze pe eficientizarea programului rezervistului voluntar și a majorării nivelului forțelor profesionale

ale României, proporțional nivelului amenințărilor curente și a resurselor disponibile.

3. Educația și cercetarea trebuie să fie corelate cu sistemul național și criteriile de performanță internaționale pe dimensiunea strategică, dar și pe dimensiunea tehnologică și operațională. Învățământul universitar trebuie să atragă resursa umană specializată și din afara mediului militar.

4. Modernizarea Armatei trebuie să se realizeze prin atragerea specialiștilor din zone profesionale civile și prin crearea simbiozei între culturile și pregătirile necesare operării în cadrul noului teatru al războiului pe întregul spectru, respectând valorile consacrate ale funcției militare.

ECONOMIE, DIGITALIZARE, ANTREPRENORIAL ȘI TURISM

1. Digitalizare, comunicații, IT

Obiective generale:

1. atingerea mediei Uniunii Europene în ceea ce privește gradul de digitalizare al statului;

2. reducerea considerabilă a risipei în zona de achiziții software și hardware și flexibilizarea cadrului achizițiilor publice de tehnologie;

3. aerisirea interacțiunii birocratice cu statul, care duce la o creștere a productivității și la trasabilitatea evaziunii fiscale;

4. Poziționarea României ca lider regional în domeniile inteligenței artificiale și securității cibernetice;

5. prioritizarea dezvoltării proiectelor în zona tehnologiilor emergente;

6. creșterea semnificativă a Poștei Române în cota națională de piață a serviciilor poștale;

7. asigurarea utilizării limbilor minorităților naționale și a limbilor de circulație internațională în platformele digitale din administrația publică.

Rezultate așteptate până în 2027:

• echivalent DESI + 15 puncte (România în media din UE, raportat la starea deceniului digital);

• Firma într-o zi: o zi de la înființarea unei firme până la emiterea primei facturi;

• funcționalizarea și extinderea platformei naționale pentru telemedicină;

• 50% din serviciile publice complet digitalizate;

• + 15% productivitate în IMM-urile digitalizate;

• 50% din administrația publică să aibă competențe digitale de bază;

• 5 milioane de cetățeni cu identitate digitală;

• standardizare clară pentru echipamente și costuri;

• 40% reducere la costurile cu licențele IT — fără risipă, fără achiziții de dragul achiziției;

• acord guvernamental cu platforme de licențiere — eficiență, claritate, transparență;

• operaționalizarea platformei naționale de interoperabilitate și a registrelor de bază digitalizate;

• operaționalizarea Punctului digital unic și dezvoltarea portofelului digital (e-wallet);

• indicatori clari de urmărire a evoluției acestor obiective;

• popularea cloudului guvernamental cu aplicații migrate din instituțiile centrale ale statului, conform unui plan de migrare

Unde suntem?

Printre ultimele țări în clasamentul UE privind gradul de digitalizare (indice DESI măsurat anual, transformat de curând într-o altă unitate de măsură, raportată la starea deceniului digital).

Care este o perspectivă rezonabilă?

Dacă reușim să creștem gradul de digitalizare până la media țărilor UE, am genera o creștere a PIB-ului cu 3% (studii McKinsey — Digital Challengers on the next frontier — Perspective on România, OECD — Digital Economy Outlook 2024, Banca Mondială — Country Diagnostic). Ar însemna

11 miliarde de euro anual. Comparație ușor de înțeles: tot sistemul de educație consumă 3% din PIB-ul României.

1. Avem bani — 500 de milioane de euro din PNRR deja contractați pentru cloudul guvernamental.

2. Avem o școală excelentă de inginerie și un mediu privat extrem de competitiv în zona tehnologiei informației.

3. Avem materia primă critică ce sparge bariera tehnologică actuală în industria microprocesoarelor și a inteligenței artificiale — grafitul, din care, de curând, se extrage grafenul — materia primă rară care deschide noi orizonturi de performanță tehnologică.

Ce trebuie făcut?

O schimbare a filozofiei prin care se face digitalizarea în România: de la instituții cu responsabilități suprapuse, care nu comunică între ele și care fac investiții redundante, la un cadru legislativ unitar și coerent pentru e-guvernare și protecția datelor.

Digitalizarea este o singură limbă, dar în România fiecare instituție „vorbește” limba ei în zona de digitalizare, ajungându-se la un haos în care se toacă bani, se ratează oportunități și se frânează economia. Avem capacitatea să construim autostrăzi digitale între instituțiile statului: conectăm bazele de date existente izolat în instituțiile statului pentru ca tehnologia existentă în soluțiile Platform as a Service (PaaS) să dezmoștească fluxurile birocratice și să ajute mediul economic în relația cu statul român.

1. Platformă unică pentru toate serviciile publice

2. Crearea unei biblioteci de building blocks cu module software reutilizabile, care să fie preluate ca atare pentru dezvoltări software similare la nivelul multor instituții publice (acum, fiecare dezvoltă de la zero lucruri aproape identice)

3. Foi de parcurs pentru migrarea autorităților centrale și locale în cloudul guvernamental și pentru debirocratizarea serviciilor publice

4. Prioritizarea serviciilor publice esențiale pentru transpunerea în serviciu electronic

5. Automatizarea proceselor interne din administrația publică prin RPA (Robotic Process Automation) și AI

6. Consolidarea securității cibernetice la nivel instituțional

7. Consolidarea huburilor de inovare digitală

8. Transparență și implicare civică — platforme pentru consultare publică online, bugetare participativă și feedback civic; publicarea de date deschise (open data) pentru dezvoltatori, ONG-uri și presă

9. Crearea unui sistem național de indicatori clari de progres pentru urmărirea evoluției obiectivelor

10. Colaborare mai strânsă între stat, universități și companii din domeniul tehnologiei

11. Alfabetizare digitală pentru vârstnici și persoane vulnerabile, cu sprijinul bibliotecilor și ONG-urilor

12. Programe naționale de formare digitală pentru angajați din administrație și mediul privat, cu măsurarea randamentului

13. Clarificarea statutului juridic al patrimoniului imobiliar al Poștei Române

14. Ghișeu universal — interconectarea sistemelor informatice ale tuturor instituțiilor cu sistemele Poștei, pentru a furniza orice serviciu cetățenilor, la orice oficiu poștal

15. Reducerea cheltuielilor statului prin centralizarea activităților de front-office la Poșta Română, care are deja infrastructura necesară pentru a deservi toți cetățenii

II. Poșta Română — consolidare logistică în regiune:

1. dezvoltarea unei divizii de cargo aerian a Poștei Române (similar unor modele consacrate precum DHL, FedEx, Supernova Airlines, SF Airlines etc.);

2. interconectarea regiunilor României la fluxul internațional de mărfuri, prin înființarea de terminale multimodale de tip cargo aerian de către Poșta Română;

3. poziționarea României ca lider regional în domeniul AI în cadrul UE și NATO, cu rol activ în infrastructura digitală strategică europeană, prin aplicarea la finanțarea disponibilă de la Uniunea Europeană pentru dezvoltarea celor 5 gigafactories din UE;

4. actualizarea catalogului național al serviciilor publice, cu toate serviciile administrației centrale (12 luni) și adoptarea cadrului legislativ (3 luni);

5. crearea registrului instituțiilor/autorităților/entităților publice (12 luni);

6. operaționalizarea Registrului aplicațiilor informatice pentru serviciile publice (12 luni);

7. operaționalizarea Platformei naționale de interoperabilitate (PNI) și finanțarea interconectării cu celelalte registre de bază;

8. autentificarea prin metodă unică (ROeID și/sau carte electronică de identitate) în toate platformele informatice ale statului;

9. reglementarea standardelor de lucru pentru fluxuri digitale în administrația publică.

Primii pași pentru realizare:

1. ridicarea digitalizării la rang de prioritate națională în Guvernul României pentru ca instituțiile externe Ministerului Digitalizării și Telecomunicațiilor să răspundă responsabil solicitărilor de interconectare și adaptare a serviciilor necesare;

2. responsabilizarea, în fiecare etapă decizională, a oamenilor competenți;

3. stimularea cercetării prin reducerea taxării pentru segmentul de cercetare din tehnologie.

Următorii pași și următoarele metode pentru a se întâmpla ceea ce trebuie făcut:

1. fiecare instituție va avea un scor public al gradului de digitalizare (servicii, viteză, interconectare);

2. publicarea unui raport anual independent privind digitalizarea administrației;

3. legarea unei cote de finanțare de scorul obținut („bugetare pe performanță digitală”);

4. din 2026 se va aplica principiul „digital by default”: serviciul public trebuie să fie, prin lege, disponibil online și se aplică principiul „once only”;

5. traininguri offline mobile: Caravana Digitalizării — există o categorie largă de persoane fără competențe digitale de bază — colaborare cu primării, biblioteci și poștă;

6. microcertificări digitale pentru angajați (cu stimulente) — pachet de „competențe digitale minime” necesare pentru funcționari publici, profesori, angajați în IMM-uri;

7. certificare digitală recunoscută național, cu stimulente: bonusuri salariale, puncte pentru promovare, reduceri fiscale pentru firmele care oferă angajaților training;

8. conectarea statului român la rețelele de sateliți ESA pentru gestionarea riscurilor de dezastre, monitorizarea climatică, sistem energetic și agricultură.

III. Economie, antreprenoriat și turism

Guvernanță corporativă companii de stat

A. Audit extern obligatoriu + rating de performanță

1. Toate companiile cu pierderi mai mult de 2 ani trebuie auditate extern.

2. Se introduce un sistem de rating (A-E) privind performanța operațională.

3. Rezultatul determină: păstrare, redresare, lichidare, PPP sau listare parțială.

4. Plafonarea indemnizațiilor brute și eliminarea indemnizațiilor variabile aprobate prin AGA

5. Publicarea transparentă a contractelor colective de muncă

6. Oprirea celui de-al 13-lea, al 14-lea salariu și alte bonusuri și prime nejustificate de performanță

7. Oprirea capitalizării companiilor cu datorii și pe pierderi

8. Listarea la bursă a unor pachete minoritare, fără cedarea poziției majoritare a statului pentru companii publice

B. Profesionalizarea conducerii

1. Eliminarea numirilor politice fără competență tehnică/economică

2. Fiecare CA va fi diminuat ca dimensiune și va avea un target anual legat de: EBITDA, investiții, atragere fonduri externe.

3. Contractele de mandat includ bonusuri de performanță și penalități reale.

4. Limitarea numărului și salariilor consilierilor unui director general

C. Transformare în centre de producție de stat cu cerere garantată

Unele companii (din industria de apărare, minieră nonenergetică) pot deveni furnizori ai statului sau ai unor lanțuri europene de aprovizionare, cu contracte ferme.

D. Lichidare inteligentă și transparentă

1. Pentru companiile fără viitor, cu pierderi anuale constante, procesul de închidere trebuie făcut:

- transparent, cu evaluări externe;
- corect social (plăți compensatorii, reconversie profesională);
- util — clădirile/terenurile reîntrite în circuit economic.

2. Susținerea dezvoltării unor campioni economici regionali în domenii strategice, prin politici comerciale active, investiții și parteneriate regionale.

Programe de dezvoltare

1. program strategic pentru producția și prelucrarea materiilor prime critice;

2. un plan național de investiții și parteneriate strategice în producție, logistică și inovație în apărare;

3. accelerarea accesării fondurilor europene pentru modernizarea capacităților de producție din domeniul dual (civil și militar);

4. integrarea industriei de apărare în lanțurile europene de aprovizionare;

5. un program dedicat pentru sprijinirea investițiilor productive ale diasporei care se întoarce în țară;

6. crearea unui sistem de consultare constantă și instituționalizată cu mediul de afaceri în elaborarea politicilor publice;

7. continuarea operaționalizării organizațiilor de management al destinației (OMD);

8. susținerea investițiilor în turismul balnear pentru valorificarea resurselor naturale ale României;

9. susținerea dezvoltării domeniilor schiabile care să absoarbă impactul economic în zonele aflate în tranziție energetică;

10. susținerea inovării și a start-upurilor în tehnologie

DEZVOLTARE, ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ, LUCRĂRI PUBLICE ȘI REFORMĂ ADMINISTRATIVĂ

Obiective generale

1. Digitalizarea activității ministerului, prin intermediul unei platforme digitale pentru formalizarea unor răspunsuri la adrese/petiții/solicitări cu un grad mare de repetiție sau cu conținut general, de natură legislativă sau normativă, precum și a procedurilor privind derularea programelor din cadrul ministerului

2. Crearea unui punct unic GIS (Geographic Information System — Sistem Informatic Geografic) la nivelul Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară pentru toate domeniile (infrastructură/gaz/electricitate), în colaborare cu ministerul, pentru o gestionare optimizată a investițiilor

3. Adoptarea Codului amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor, care conține reglementări semnificative cu privire la digitalizare, prevede reducerea termenului procedurilor administrației centrale și locale, asigură și simplifică executarea

investițiilor, asigură transparența dezvoltării locale, respectiv, în cazul investițiilor, profesionalizează procedurile de achiziție publică

4. Creșterea calității construirii infrastructurilor de transport rutier, apă, gaze, precum și a altor obiective de investiții

Reforme/Reorganizări:

1. Crearea unor structuri de suport (juridic, financiar-economic, achiziții publice, managementul resurselor umane, IT) la nivelul ministerelor/ordonatorilor de credite pentru instituțiile subordonate și UAT-urilor cu capacitate mai mare pentru UAT-urile mai mici — adoptare în anul 2025, intrare în vigoare la 1 ianuarie 2026

2. Stabilirea și implementarea unor scheme de personal maximale

3. Reevaluarea și prioritizarea proiectelor Companiei Naționale de Investiții

4. Evaluarea, prioritizarea și finanțarea proiectelor din Programul Național de Investiții „Anghel Saligny”, în funcție de disponibilitățile bugetare

5. Introducerea de indicatori pentru sustenabilitatea proiectelor (de exemplu, număr de locuitori, spor natural, număr de autorizații de construcție)

6. Evaluarea utilizării proiectelor finalizate (număr racordați la rețele de apă, canalizare etc.)

7. Stimularea performanței — de exemplu, alocări în funcție de gradul de încasare a impozitelor, responsabilizare autorizații construire și stabilire corectă a impozitelor

8. Creșterea capacității de încasare a impozitelor. Crearea de pârgii legale pentru reținerea a 50% din beneficiile sociale pentru persoanele care nu își plătesc impozitele

9. Transferarea rețelelor de utilități publice neautorizate către operatorii regionali autorizați

10. Raportarea la numărul real al populației (recensământ)

11. Eficientizarea prin corelarea anuală a numărului de personal al UAT-urilor cu numărul persoanelor domiciliat pe raza UAT-ului, inclusiv consiliile județene (OUG nr. 63/2010) — adoptare în anul 2025, intrare în vigoare la 1 ianuarie 2026

12. Desființarea funcției de viceprimar la autoritățile administrației publice locale cu o populație mai mică de 1.500 de locuitori — adoptare în 2025, intrare în vigoare la 1 ianuarie 2026

13. Adoptarea Codului finanțelor publice locale pentru asigurarea predictibilității finanțării autorităților locale — adoptare în anul 2025, intrare în vigoare la 1 ianuarie 2026

14. Adoptarea Codului de procedură administrativă — adoptare în 2025, intrare în vigoare la 1 ianuarie 2026

15. Revizuirea/Modificarea/Completarea Codului administrativ pentru eficientizarea acestuia după 6 ani de la intrarea sa în vigoare

16. Desființarea structurilor publice din subordinea/coordonarea ministerelor organizate la nivel regional — adoptare în 2025, intrare în vigoare la 1 ianuarie 2026

17. Salarizare după performanță în administrația publică centrală și locală — adoptare în 2026, intrare în vigoare la 1 ianuarie 2027

18. Grile de salarizare naționale pentru UAT-urile care nu acoperă salariile din venituri proprii

19. Adoptarea unei noi legi privind statutul funcționarilor publici

20. Reformarea programelor de formare profesională a salariaților din administrația publică și consolidarea pregătirii aleșilor locali, mai ales a celor care se află la primul mandat — adoptare în 2025, intrarea în vigoare la 1 ianuarie 2026

21. Simplificarea procesului de atestare a inventarului bunurilor aflate în domeniul public al unităților administrativ-teritoriale prin mutarea competenței de emitere a punctului de vedere de la MDLPA la nivelul fiecărui județ, respectiv la

NU DISPAR PENSIILE SPECIALE PENTRU CETATENII DE RANG 1

Instituția Prefectului — adoptare în 2025, intrare în vigoare la 1 ianuarie 2026

22. Reorganizarea aparatului instituției prefectului — adoptare în anul 2025, intrare în vigoare la 1 ianuarie 2026

23. Eliminarea indemnizației membrilor autorităților teritoriale de ordine publică — adoptare în anul 2025, intrare în vigoare la 1 ianuarie 2026

24. Eliminarea remunerării membrilor organismelor cu rol consultativ fără personalitate juridică, constituite la nivel central sau local — intrare în vigoare la 1 ianuarie 2026

25. Armonizarea legislației privind integritatea în funcțiile publice cu decizia CCR, în sensul asigurării transparentizării declarațiilor de avere și de interese — intrare în vigoare la 1 ianuarie 2026

26. Elaborarea cadrului legislativ pentru legea Capitalei

27. Organizarea unei evidențe privind personalul contractual din administrația publică la nivelul MDLPA

28. Reorganizarea și restructurarea sau lichidarea întreprinderilor publice care înregistrează pierderi 3 ani la rând și care nu prestează un serviciu de utilitate publică, cum ar fi transport, termoficare

29. Reducerea cu 20% a anvelopei salariale a autorităților administrației publice centrale, față de nivelul anului 2024

30. Derularea, desfășurarea procedurilor de selecție a administratorilor la toate întreprinderile publice și centrale

31. Eliminarea bonusurilor de pensionare la întreprinderi publice și autorități publice

32. Modificarea legilor pentru a elimina plata pensiilor speciale înainte de împlinirea vârstei standard de pensionare, aplicabile în regimul general al pensiilor — decembrie 2025

33. Corporatizarea regiilor autonome — potrivit prevederilor art. IV alin. (1) din Legea nr. 187/2023 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 109/2011 privind guvernanta corporativă a întreprinderilor publice, cu modificările și completările ulterioare, întreprinderile publice existente prevăzute la art. 2 pct. 2 lit. a) din OUG nr. 109/2011 se pot reorganiza de către autoritățile publice tutelare competente prin divizarea activităților de serviciu public de cele comerciale în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a Legii nr. 187/2023. Activitățile comerciale divizate vor fi organizate în societăți pe acțiuni sau în societăți cu răspundere limitată, potrivit prevederilor Legii nr. 187/2023.

34. Revizuirea programelor europene în scopul eficientizării fondurilor europene

35. Elaborarea cadrului normativ pentru realizarea Inventarului național al investițiilor necesare pentru dezvoltarea integrată locală, zonală, gestionat de un departament al reformei administrației publice locale coordonat la nivelul Cămarilor Prim-Ministrului sau Secretariatului General al Guvernului

36. Reducerea în medie cu 20% a numărului angajaților din administrația publică centrală

37. Reducerea sporurilor și stimulentele exagerate în administrația publică centrală și locală

38. Raportarea normei la poliția locală la 1.500 de locuitori și coordonarea cu poliția națională

39. Analiza și eficientizarea prioritizării investițiilor din programele naționale, introducerea cofinanțării UAT-urilor la anumite programe, în funcție de capacitatea financiară a acestora, de exemplu, construirea de stadioane

Programe de finanțare/investiții

1. Finalizarea proiectelor din Planul național de redresare și reziliență (PNRR), C5, C10, C11, C15

Program perioada 2025-2026;

2. Prioritizarea și finalizarea proiectelor din programele naționale (PNDL, Anghel Saligny)

Program multianual perioada 2025-2030;

3. Modernizarea satului românesc prin realizarea consorțiilor administrative (jalon nr. 310 PNRR)

Program multianual perioada 2025-2029;

4. Programul național de infrastructură județeană (asfaltarea drumurilor de pământ)

Program multianual perioada 2026-2029;

5. Programul național de cadastru

Programul național de cadastru și carte funciară;

Program multianual pe perioada 2025-2028;

6. Programul național de dezvoltare metropolitană

Program multianual pe perioada 2026-2030;

7. Programul național consolidarea clădirilor cu risc seismic

Program multianual pe perioada 2025-2028;

8. Programul privind construcția de locuințe de serviciu pentru tineret și locuințe sociale

9. Programul național pentru construcția de locuințe pentru tineri, destinate închirierii

Program multianual pe perioada 2025-2028;

10. Programul național multianual de investiții în așezările informale

Program multianual pe perioada 2025-2028;

11. Programul național de construcții de interes public sau social

12. Program multianual; surse de finanțare se pot constitui din: buget de stat, fonduri rambursabile contractate sau garantate în condițiile OUG nr. 64/2007, venituri proprii

13. Program național de dezvoltare pentru localitățile urbane sub 100.000 de locuitori

Program multianual pe perioada 2026-2030;

14. Program de dezvoltare a capacității economice a localităților urbane, inclusiv de construire și înființare de parcuri industriale

Proiect-tip de multiplicat

AFACERI INTERNE

Obiective generale

Ministerul Afacerilor Interne (MAI) va juca un rol esențial în consolidarea securității naționale, în creșterea rezilienței instituționale și în asigurarea unui climat de ordine publică și siguranță cetățenească, într-un context european tot mai complex. MAI va urmări modernizarea profundă a structurilor sale, printr-o abordare centrată pe prevenție, profesionalizare, interoperabilitate digitală și apropierea de cetățean. Prioritățile sale vor include combaterea criminalității organizate și a migrației ilegale, securizarea frontierei, adaptarea capacității de intervenție la riscurile climatice și hibride, precum și modernizarea managementului resurselor umane și materiale. Prin măsuri clare de reformă instituțională, digitalizare și cooperare interinstituțională, MAI va deveni un actor-cheie în procesul de modernizare a statului român, cu impact direct asupra încrederii publice și a coeziunii sociale.

DSU va continua să asigure un rol esențial în consolidarea rezilienței naționale într-un context european și euroatlantic tot mai complex. MAI-DSU va urmări modernizarea profundă a structurilor sale, printr-o abordare centrată pe prevenție, profesionalizare, interoperabilitate digitală și apropierea de cetățean. Astfel, ne propunem consolidarea unui sistem național integrat de urgență, modern, adaptat riscurilor actuale, bazat pe reziliență, sustenabilitate și cooperare interinstituțională, cu implicarea societății.

Prin măsuri clare de reformă instituțională, digitalizare și cooperare interinstituțională, evoluția DSU și reorganizarea structurilor din coordonare urmează să contribuie în mod substanțial la consolidarea arhitecturii sistemului național de management al situațiilor de urgență și conectarea tuturor actorilor implicați — de la cetățeni și entități private la actori civili și militari și de la autorități naționale la cele locale.

Reforme/Reorganizări/Comasări

1. Reorganizarea structurilor teritoriale ale Poliției Române, Jandarmeriei și Poliției de Frontieră pentru optimizarea resurselor și eficientizarea intervenției operative, în baza unei hărți de risc actualizate anual

2. Revizuirea cadrului de funcționare a poliției locale în colaborare cu autoritățile publice locale, pentru o mai bună delimitare a atribuțiilor și o integrare funcțională în sistemul național de ordine publică

3. Reformarea Academiei de Poliție și a centrelor de formare, prin adaptarea curriculei la noile tipuri de infracționalitate (cybercrime, trafic de persoane, dezinformare), în parteneriat cu universități și instituții internaționale

(i) Modernizarea cadrului legal: transpunerea eficientă în politicile naționale a prevederilor Strategiei de pregătire a Uniunii în vederea asigurării unei arhitecturi robuste a pregătirii, prevenirii și răspunsului integrat la situații de urgență

(ii) Consolidarea capacității guvernamentale de gestionare eficientă a situațiilor de urgență, inclusiv în ceea ce privește salvarea montană, asistența medicală de urgență și acordarea primului ajutor calificat, prin prevenție și reacție rapidă, adaptate contextului actual

(iii) Realizarea unui sistem de urgență robust și flexibil prin eficientizarea proceselor decizionale, logistice și financiare și accelerarea digitalizării la nivelul așteptărilor și solicitărilor societății, după cum urmează:

4. Reorganizarea instituțională a structurilor subordonate IGSU și IGAv, precum și a serviciilor de ambulanță județene, pe principiul comasării structurilor județene/punctelor de operare aeromedicale în structuri teritoriale;

- comasarea serviciilor publice (județene și locale) Salvamont-Salvaspeo într-un singur serviciu județean care să asigure răspunsul integrat la nivelul județului;

- reorganizarea structurilor funcționale din componența DSU, IGSU și IGAv, în vederea reducerii funcțiilor de conducere, optimizarea proceselor de comandă și suport în vederea asigurării unui lanț decizional suplă

Măsurile pentru accelerarea absorbției fondurilor UE (PNRR și Coeziune)

1. Implementarea unui mecanism intern de priorizare a proiectelor cu finanțare europeană, cu accent pe dotarea cu mijloace de protecție și intervenție, interoperabilitate digitală și echipamente pentru intervenții complexe

2. Lansarea de proiecte integrate de infrastructură, logistică și instruire pentru structurile de ordine publică, finanțate din fonduri externe nerambursabile, cu indicatori de eficiență și impact

3. Implementarea unui mecanism intern de priorizare a proiectelor cu finanțare europeană, cu accent pe dotarea structurilor aflate în coordonarea DSU cu echipamente pentru intervenții complexe, precum și interoperabilitatea sistemelor și digitalizarea proceselor

Programe de finanțare/dezvoltare/prioritare

1. Continuarea finanțării prin PNRR și FEDR a programelor de dotare a Poliției Române, a Jandarmeriei și Poliției de Frontieră cu mijloace de mobilitate și tehnologie de supraveghere noninvazivă

2. Prioritizarea investițiilor în infrastructura de prevenire și combatere a traficului de droguri și de persoane, a discursului bazat pe ură, rasism, xenofobie și antisemitism, în parteneriat cu ONG-uri și instituții internaționale

3. Extinderea programului de reabilitare energetică a sediilor MAI și a subunităților operative, cu accent pe reducerea costurilor și eficiență administrativă

4. Relansarea unor programe pilot pentru monitorizarea inteligentă a zonelor de frontieră și a spațiilor urbane cu risc ridicat, cu sprijinul fondurilor AMIF și ISF

Măsurile de dezvoltare

1. Creșterea capacității de analiză integrată a datelor operative, care va integra informațiile provenite de la Poliție, Jandarmerie, Poliție de Frontieră, IGI și ISU, pentru anticiparea amenințărilor și intervenții coordonate, în special în zonele cu risc criminogen, porturile și regiunea Mării Negre

2. Elaborarea unei strategii de creștere a prezenței MAI în comunități prin „poliția de proximitate”, în special în zonele rurale și urbane marginalizate, cu accent pe prevenție și dialog

3. Dezvoltarea capacității de efectuare a anchetelor digitale, a capacității analitice și de investigații financiare, în vederea identificării și confiscării produsului infracțional

4. Creșterea capacității MAI de a preveni și combate infracțiunile care aduc prejudicii mediului, cu accent pe fondul forestier național, deșeuri și biodiversitate

5. Accentuarea rolului polițistului în descoperirea și investigarea infracțiunilor, prin munca informativă de calitate, prezența acestuia în medii de interes operativ și inițiativă în identificarea infracțiunilor, autorilor și a probelor

6. Intensificarea colaborării cu unitățile de parchet pe principiul responsabilităților partajate

7. Dezvoltarea laboratoarelor criminalistice și capacității de prelevare a probelor din câmpul infracțional, precum și modernizarea procesului de cercetare la fața locului

8. Implementarea unui concept privind evoluția profesională a personalului, în mod gradual, în funcții de execuție sau de conducere, pe principii meritocratice — ghid al carierei

9. Utilizarea în comun a tehnologiilor din dotare pentru eficiență sporită, prin integrarea componentelor existente de tehnologie de tip senzori și terminale smart, precum și a infrastructurii IT&C într-un „tot unitar” capabil să răspundă integrat, imediat și la costuri reduse nevoilor instituționale multiple

10. Generalizarea utilizării aeronavelor fără pilot la bord, prin creșterea capacității MAI de a utiliza drone pentru misiuni operative și logistice, precum și prin implementarea conceptului de „drone as a service”, ce presupune un sistem în care o autoritate națională operează zboruri în beneficiul administrațiilor publice centrale și locale

11. Intensificarea activităților preventive în mediile în care tinerii sunt prezenți: unități de învățământ, zone recreative și medii online

12. Implementarea unui sistem național eficient în contextul noului Pact de migrație și azil, în special prin dezvoltarea capacității de screening și de returnare rapidă

13. Modernizarea sistemelor de alertare în caz de urgență (de exemplu, RO-ALERT) și integrarea acestora într-o platformă unificată de reacție rapidă, conectată cu structurile europene de protecție civilă

14. Dezvoltarea unei infrastructuri naționale de pregătire pentru intervenții în medii de risc crescut (cutremure, incendii, inundații, atacuri cibernetice), în parteneriat cu DSU, ISU și Ministerul Apărării

15. Consolidarea unei culturi de prevenire și pregătire la dezastre, cu accent pe protejarea comunităților vulnerabile

16. Actualizarea legislației pentru susținerea și încurajarea voluntariatului în situații de urgență

17. Întărirea cooperării civil-militare și a parteneriatului public-privat în gestionarea urgențelor

18. Consolidarea rolului la nivel UE și NATO în dezvoltarea și aplicarea măsurilor din mecanismele de protecție civilă

Acțiuni pentru instituții subordonate

1. Profesionalizarea managementului la nivelul instituțiilor subordonate (Poliție, Jandarmerie, Poliție de Frontieră, ISU, IGI), prin introducerea de indicatori de performanță și evaluări anuale

2. Stabilirea unor priorități de acțiune și indicatori specifici de evaluare, în acord cu nevoile de securitate ale cetățenilor și domeniile prioritare de acțiune ale statului, care să se axeze pe combaterea formelor grave de criminalitate împotriva persoanelor sau a bugetului statului (precum evaziune fiscală)

3. Digitalizarea procesului de emitere a documentelor de identitate și de călătorie cu posibilitatea de solicitare și monitorizare online

4. Sprijinirea structurilor teritoriale de ordine publică prin aplicații informatice dedicate, ghiduri standardizate de intervenție, echipamente și protocoale de cooperare cu serviciile comunitare, în vederea asigurării unor „străzi fără violență”

5. Operaționalizarea cu celeritate a sistemului de procesare automatizată a abaterilor la regimul rutier într-un cadru de interoperabilitate, în care să fie prelucrate semnalările provenite de la sistemele de detecție ale poliției rutiere, CNAIR, administrației publice locale ori semnalările participanților la trafic

6. Revizuirea conceptului de pază instituțională prin maximizarea potențialului sistemelor tehnice de securitate în cadrul activității de pază cu jandarmi și instituirea unui sistem dinamic cu „dublă utilizare”: pază și ordine publică

7. Lansarea unor programe și campanii de comunicare în licee și școli, cu participarea ca mentori a sportivilor de înaltă performanță ai Clubului Dinamo și a altor cluburi, organizarea de tabere, activități extracurriculare și campanii media antidrog, colaborarea cu instituțiile statutului pentru prevenirea criminalității juvenile

8. Dezvoltarea capacității de identificare, protecție și referire către structurile specializate a victimelor, în special a victimelor traficului de persoane și a violenței de gen

9. Eficientizarea mecanismelor de monitorizare a persoanelor liberate din penitenciar, a celor supuse unor măsuri privative de libertate, a celor cu istoric violent, a agresorilor sexuali și traficanților de droguri

10. Executarea măsurilor prevăzute de Planul național de combatere a violenței școlare, document care asigură cadrul de cooperare între toți actorii implicați în tot ce înseamnă siguranța în mediul școlar, într-o abordare centrată pe copil

11. Dotarea inspectoratelor pentru situații de urgență cu tehnologie de ultimă generație și adaptarea capacității de intervenție la noile riscuri climatice

Măsuri de debirocratizare/digitalizare

1. Extinderea serviciilor electronice oferite cetățenilor de către MAI, printr-un portal unic integrat pentru pașapoarte, permise, cărți de identitate și certificate de cazier

2. Automatizarea proceselor administrative interne (avize, cereri, transferuri) și interoperabilitatea bazelor de date interne cu cele ale altor ministere (Justiție, Muncă, Educație), precum și revizuirea proceselor și procedurilor pentru eliminarea redundanțelor și optimizarea fluxurilor de lucru

3. Implementarea unei soluții de management electronic al dosarelor pentru personalul MAI, cu funcționalități de planificare, formare și evaluare

4. Implementarea cadrului național pentru interoperabilitatea dintre sistemele de informații ale Uniunii Europene în domeniul frontierelor și vizelor, al cooperării polițienești și judiciare și al azilului și migrației (SIS, EES, Eurodac, ETIAS, VIS, ECRIS-TCN)

5. Înființarea unei unități de transformare digitală care să supravezeze proiectele IT&C ale ministerului și să asigure coerența arhitecturii informatice

6. Digitalizarea serviciilor oferite la nivelul IGI, atât angajatorilor, cât și lucrătorilor străini, precum și recalibrarea activității de control pentru identificarea cu celeritate a nerespectării condițiilor de ședere și a cazurilor de exploatare

7. MAI, prin Arhivele Naționale, va stabili un concept strategic pentru îmbunătățirea competențelor în raport cu arhivele create digital și va emite linii directe, pentru organizațiile din sectorul public, pornind de la conceptul „Archiving by design” implementat deja de mai multe state europene

8. Sprijinirea demersului național de implementare a conceptelor de „Identitate electronică” și „domiciliu electronic”, ca piloni esențiali ai transformării digitale și e-guvernării, care răspund cerințelor de a crea o administrație publică modernă, eficientă și transparentă în relația cu cetățenii, mediul de afaceri și chiar în relația interinstituțiilor

Altele

1. Elaborarea Strategiei naționale pentru siguranță internă 2026-2030, cu obiective clare în domeniul ordinii și siguranței publice, precum și adaptarea strategiilor în materie de frontieră și migrație la noile documente programatice ale UE

2. Consolidarea cooperării internaționale în materie de combatere a infracționalității transfrontaliere prin participarea activă în rețelele europene și accesarea fondurilor dedicate (ex. Hercule, ISF)

3. Dezvoltarea unui program național de educație pentru siguranță în școli, în parteneriat cu Ministerul Educației și organizațiile neguvernamentale

4. Lansarea unui cadru de dialog permanent cu societatea civilă, comunitățile locale și mediul academic pentru creșterea încrederii în structurile MAI

5. Creșterea implicării societății civile

6. Promovarea educației și conștientizării privind reziliența și siguranța în școli și universități

7. Participare activă la elaborarea și aplicarea politicilor globale pentru prevenirea și reducerea riscurilor generate de dezastre și amenințări emergente

AFACERI EXTERNE

Misiunea și adaptarea la contextul internațional

Relațiile internaționale trec în prezent prin ample și accelerate transformări, o intensificare a riscurilor și a competiției geopolitice, inclusiv prin conflicte armate la granițele României și prin redesenarea raporturilor de putere globale. În acest context, politica externă a României trebuie să devină un domeniu de promovare activă a interesului național, un pilon strategic al securității naționale, al rezilienței societale, al dezvoltării economice sustenabile și al profilului său internațional.

Politica externă a României trebuie mai mult ca niciodată să fie ancorată în valori și în respectarea normelor și principiilor internaționale. România își fundamentează acțiunea externă pe promovarea interesului național, apărarea valorilor democratice, a statului de drept și a ordinii internaționale bazate pe reguli. Apartenența la NATO, statutul de stat membru al Uniunii Europene și Parteneriatul Strategic cu Statele Unite ale Americii rămân baza politicii externe și de securitate a României, în strânsă corelare cu angajamentele asumate în plan euroatlantic.

Este necesară o politică externă proactivă, capabilă să anticipeze și să gestioneze schimbările din mediul internațional, să valorifice oportunitățile și să răspundă provocărilor într-un mod coordonat, coerent și profesionist.

România trebuie să își consolideze rolul de furnizor de securitate în regiunea Mării Negre și de partener credibil în UE, NATO și în raport cu Statele Unite, valorificând poziția sa strategică în favoarea stabilității regionale, a cooperării economice și a conectivității strategice.

Priorități strategice

1. Consolidarea triadei strategice: parteneriatul strategic cu Statele Unite ale Americii, creșterea greutății strategice și a relevanței în cadrul NATO, eficiența promovării intereselor și posturii României în cadrul Uniunii Europene

2. Susținerea extinderii UE dincolo de granițele României, pentru a crește securitatea, accesul la piețe noi, spațiul de valori democratice și un rol regional consolidat al României

3. Reforma carierei diplomatice și reorganizarea ministerului și a politicii de personal pe criterii de profesionalism, relevanță și eficiență

4. Diplomații economice integrate, cu accent pe însoțirea companiilor românești în câștigarea accesului la piețe și resurse

5. Cooperare interinstituțională eficientă care asigură coerența și coeziunea reprezentării externe

6. Proiecția identității de țară și protecția reputației naționale prin comunicare externă integrată

7. Respect pentru diaspora: Dialog permanent și implicare în comunitățile din diaspora, servicii rapide și eficiente și susținerea drepturilor românilor de pretutindeni

8. Aderarea la OCDE

Obiective strategice

Organizarea internă — profesionalism, eficiență, relevanță

O epocă de turbulențe, incertitudine și război reclamă în mod necesar o creștere a calității activității politicii externe și a eficienței diplomatice, în slujba creșterii relevanței și prestigiului României, complementar creșterii nevoilor de apărare și descurajare. Acest obiectiv necesită o creștere graduală a bugetului MAE și a eficienței utilizării acestuia.

Reforma și adaptarea politicii de personal pe baze profesionale și de adaptare la necesitățile misiunii MAE și a noilor exigențe ale activității diplomației românești: acces, acțiune, dezvoltare de proiecte, reprezentare eficientă

1. Adaptarea ghidului carierei diplomatice și introducerea cursurilor de formare continuă și periodică pentru personalul MAE în fiecare etapă din carieră și înainte de fiecare misiune externă

2. Refacerea politicii de personal prin testarea funcționarilor și management bazat pe obiective de performanță, reducerea unor excese la nivelul unor sporuri și stimulente, dar și repararea unor vulnerabilități create de slaba recompensare la anumite niveluri

3. Detașarea de personal conform planului instituțional, fără posibilitatea personalului vizat de a bloca detașarea vizată, cu stabilirea unui număr maxim de ani la post și perioade clare, predictibile și obligatorii de întoarcere în Centrală

4. Interfață activă în MAE cu centrele academice de pregătire și cercetare în domeniul relațiilor internaționale din țară și pentru a absorbi și integra absolvenți, pentru a asigura o interfață de absorbție și integrare a cercetării și a putea solicita soluții la provocări de politică externă

Coeziunea inter- și transinstituțională a reprezentării externe

1. Cooperarea integrată a instituțiilor executive ale României, MAE având rolul de integrator și coordonator la nivel guvernamental

2. Integrarea deplină a instituțiilor reprezentative sub coordonarea ambasadorului și a șefului de misiune — ICR, consulate, consilieri economici, reprezentanți ai altor instituții

3. MAE va integra ICR și ARICE pentru coerența politicilor de imagine și promovare în domeniul relațiilor externe, economice și culturale și va propune în primele 100 de zile cea mai bună variantă instituțională pentru Departamentul Românilor de Pretutindeni și Direcția pentru Republica Moldova. MAE coordonează la nivel strategic diplomația publică și culturală românească.

Recalibrare a reprezentării României în UE

1. Într-un format coordonat cu Președinția României și Cancelaria Prim-Ministrului, MAE devine interfața la nivel european cu terțe ministere și autorități, în relație cu instituțiile Uniunii Europene, cu mediul privat și organizațiile neguvernamentale.

2. Parteneriate cu structuri economice și civice pentru o bună reprezentare a intereselor strategice

3. Relansarea și regândirea diplomației economice integrate

4. Reforma ARICE și management bazat pe obiective măsurabile

5. Susținerea integrată a intereselor companiilor românești în accesul la piețe noi și resurse

6. Recalibrarea rolului în accesul la resurse și lanțurile de aprovizionare globală, cu accent asupra conectivității, energiei, tehnologiei și a industrializării

7. Deschiderea politicii externe a României spre America de Sud și Africa și, totodată, alinierea diplomației economice cu UE Global Gateway în vederea diversificării ofertei în domenii de interes pentru România

Dezvoltarea capacităților diplomatice în securitate cibernetică, combaterea dezinformării, parteneriate pentru protecția infrastructurii digitale

Diaspora

1. Sprijinirea reîntoarcerii românilor din străinătate, sprijin pentru copiii întorși în țară și promovarea educației în limba română

2. O mai bună coordonare cu atașatii de muncă și revizuirea alocării acestora în funcție de numărul cetățenilor din diaspora

3. Eficientizarea procesului de acordare a pensiilor comunitare și internaționale

4. Calibrarea serviciilor consulare, a relațiilor cu diaspora și a nivelului de ambiție pentru acordarea serviciilor diasporei și românilor de pretutindeni

5. Introducerea taxelor consulare pentru servicii notariale, precum și a unor taxe de urgență, ca resurse pentru menținerea digitalizării integrale

6. Eficientizarea procedurilor și servicii consulare digitale

7. Integrare mai puternică a românilor din diaspora în economia și investițiile românești, în promovarea intereselor României și a bunelor relații cu statele în care trăiesc

8. Ministerul Afacerilor Externe va sprijini o viitoare formulă interguvernamentală, alături de Ministerul Muncii, Familiei, Tineretului și Solidarității Sociale, pentru intervențiile în situațiile concrete semnalate privind drepturile familiilor de români din străinătate și ale copiilor acestora

Îmbunătățirea reprezentării intereselor, prestigiului și a vizibilității României în cadrul UE

1. Asigurarea contribuției pragmatice și constructive la îndeplinirea obiectivelor din noua Agendă strategică 2024-2029 în noul ciclu legislativ european

2. Promovarea unei prezențe românești consolidate în instituțiile europene, inclusiv în poziții de conducere

3. Valorificarea deciziilor și instrumentelor în domeniul apărării (Readiness 2030, SAFE), pentru modernizarea armatei, întărirea capacității de apărare și revitalizarea industriei naționale de apărare

4. Consolidarea securității interne a Uniunii și a unui Spațiu Schengen mai puternic și mai rezilient; susținerea demersurilor de consolidare a mecanismelor de prevenire și gestionare a crizelor

5. Evaluarea capacității și promovarea alăturării României la Triunghiul de la Weimar (Franța, Germania, Polonia), care să fie transformat în patruleter, pentru cooperarea dincolo de cadrul UE

6. Asumarea unui rol proeminent în vecinătatea estică a Uniunii Europene prin promovarea valorilor europene, a statului de drept și combaterii interferențelor rusești

Consolidarea parteneriatului strategic cu Statele Unite

1. Cooperarea cu SUA în toate demersurile care au ca obiectiv stabilitatea și securitatea Europei, apărarea aliată, dar și proiectele strategice energetice amplasate pe teritoriul României, promovarea investițiilor și relațiilor comerciale

2. Consolidarea Parteneriatului Strategic cu Statele Unite într-o relație în care interesele și prioritățile României să se regăsească în agenda de securitate în regiunea extinsă a Mării Negre, o prezență militară americană consistentă pe teritoriul național, cu condiții de acces și mobilitate la standarde NATO

3. Dialog cuprinzător în domeniul energiei și dezvoltarea proiectelor în sectorul nuclear, energie regenerabilă, explorare submarină, stocare și distribuție, protecția infrastructurii critice

4. Parteneriat pentru prosperitate și inovație prin integrarea României în ecosistemele tehnologice americane (în domenii precum producția de semiconductori, computerizare avansată, automatizare, securitatea sistemelor, inteligența artificială etc.)

5. Soluționarea prin comunicare, cooperare și acțiuni comune împotriva criminalității organizate transfrontaliere a revenirii în programul Visa Waiver

6. Cadru de cooperare parlamentară prin mecanisme suplimentare care să asigure cunoașterea evoluțiilor și a preocupărilor românești, susținerea agendei de cooperare și schimburi de expertiză și bune practici în domeniul controlului parlamentar

Consolidarea statutului României în calitate de stat membru activ și responsabil în cadrul NATO

1. Participarea activă la procesele decizionale în cadrul NATO și contribuția semnificativă a României la consolidarea posturii NATO de descurajare și apărare, pe flancul estic aliat, precum și menținerea contribuției la comandamentele NATO, conform angajamentelor asumate

2. Asumarea de responsabilități de furnizor de securitate și antrenarea aliaților și partenerilor în proiecte dedicate libertății de circulație și a securității infrastructurii critice la Marea Neagră

Finalizarea procesului de aderare la Organizația de Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) în 2026

Avansarea și consolidarea parcursului european al Republicii Moldova în cadrul Parteneriatului strategic pentru integrarea europeană a Republicii Moldova

1. Ca prioritate de prim rang a politicii externe a României, țara noastră va continua să susțină eforturile de integrare europeană a Republicii Moldova și programul de reforme prodemocratice, în baza Parteneriatului Strategic pentru Integrarea Europeană a Republicii Moldova

2. Întărirea capacității de negociere, a know-how-ului și a pregătirii propriilor negociatori pentru negocierile de aderare

3. Sprijinirea Republicii Moldova în eforturile de consolidare a statului de drept, de asigurare a stabilității politice și prosperității, precum și continuarea acțiunilor de sprijin în beneficiul direct al cetățenilor Republicii Moldova

Relația de parteneriat strategic cu Ucraina

Eforturile multidimensionale ale României pentru susținerea Ucrainei sunt investiții directe în propria noastră politică de apărare și securitate. Apărarea democrației și integrării Ucrainei în instituțiile occidentale este garanția creșterii securității României

1. Sprijinirea Ucrainei în obiectivele legitime consemnate de dreptul internațional, relative la suveranitatea, integritatea teritorială și independența sa

2. Sprijinirea Ucrainei în procesul de integrare europeană și euroatlantică, de atingere a standardelor și normelor europene și asistență la dezvoltarea capacităților de negociere și absorbție a know-how-ului și acquisului european

3. Stabilirea unui înșărcinat cu „Reconstrucția Ucrainei” la nivel guvernamental și un grup de lucru interministerial deschis și societății civile

Creșterea interesului internațional pentru securitatea și stabilitatea la Marea Neagră

1. Rol central al României în implementarea noii strategii a UE pentru o regiune a Mării Negre sigură, prosperă și rezilientă și mobilizarea investițiilor

2. Asigurarea liberei circulații maritime și aeriene și protecția infrastructurii critice submarine și de suprafață

3. Amplasarea viitorului Centru pentru Securitate Maritimă în România

Eficientizarea reprezentării, politicilor și participării României în organisme, instituțiile și formatele multilaterale

1. ONU, Consiliul Europei, OSCE, B9, I3S rămân cadre obligatorii de prezență, promovare de interese și construcție a imaginii României la nivel multilateral.

2. România implementează Agenda 2030 a ONU pentru dezvoltare durabilă, printr-o diplomatie climatică și verde, integrând obiectivele acesteia în politicile publice interne și prin participarea activă în conferințele internaționale COP.

3. Întărirea formatelor trilaterale, cu precădere trilaterala România-Republica Moldova-Ucraina și trilaterala România-Polonia-Turcia

Consolidarea, dezvoltarea și eficientizarea parteneriatelor strategice ale României

1. Dezvoltarea cooperării cu partenerii strategici din cadrul NATO și UE, cu accent pe Franța, Germania, Italia, Polonia, Turcia

2. Actualizarea și dezvoltarea Parteneriatului strategic cu Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord

3. Dezvoltarea parteneriatelor strategice cu Coreea de Sud și Japonia

4. Evaluarea oportunității dezvoltării unor noi relații de parteneriat strategic și relații bilaterale cu țări precum India, statele din zona Golfului, Africa și America de Sud

EDUCAȚIE ȘI CERCETARE

1. Învățământ preuniversitar

Obiective generale — viziune

1. Trebuie să pregătească și să transfere prin educație cele opt competențe-cheie, prin care absolvenții să devină buni specialiști, buni cetățeni și oameni cu o calitate bună a vieții. Absolvenții trebuie să se poată integra eficient pe piața muncii (nivelul 3 de calificare după clasa a XI-a, respectiv nivelul 4 după absolvirea liceului) și/sau să-și continue studiile la nivel postliceal și/sau universitar. Educația va fi motorul mobilității sociale, al inovației și dezvoltării economice sustenabile, prin asigurarea unui sistem de învățământ centrat pe elev, echitabil și incluziv, sprijinit de profesori motivați și corespunzător formați. Rata abandonului școlar și cea a analfabetismului funcțional nu depășesc media europeană. Până în 2030 se urmărește atingerea țintei din legislație de 15% pentru educație din bugetul general pe cheltuieli (pentru tot domeniul educației). Măsurile vor viza în principal creșterea calității educației, reducerea abandonului școlar și a analfabetismului funcțional prin reforme (1) curriculare — planuri-cadru actualizate și flexibile, axate pe cele opt competențe-cheie, integrând competențe digitale și programe care să promoveze gândirea critică, creativitatea și adaptarea la meseriile viitorului; (2) de evaluare (de exemplu, standarde de evaluare/testare și examene naționale/standardizate); inclusiv (3) reforma infrastructurii educaționale (cu un accent pe reforma învățământului rural), care implică și dezvoltarea de laboratoare pentru educația prin descoperire și/sau campusuri duale (aici cu introducerea sistemului de credite transferabile).

2. Propunem extinderea școlilor-pilot pentru inovații curriculare și învățământ dual, iar manualele vor fi completate cu platforme de e-learning și alte instrumente interactive.

3. Se va acorda o atenție sporită educației timpurii și infrastructurii de creșe.

4. De asemenea, se va urmări consolidarea statutului profesorilor prin susținerea formării și dezvoltării profesionale a acestora, intrarea în sistem pe bază de merit, prin salarii

competitive și evaluări bazate pe performanță (inclusiv, spre exemplu, privind congruența dintre notele elevilor în școală și la examenele naționale).

2. Învățământ universitar și cercetare

Obiective generale — viziune

1. Sistemul național de învățământ superior trebuie să aibă ca scop formarea de resursă umană înalt calificată (calificările 5/6 — licență; 7 — master; 8 — doctorat), care să-și păstreze și să-și dezvolte competențele prin învățare pe tot parcursul vieții. Formarea de resursă umană trebuie să fie făcută în contextul generării și/sau utilizării celei mai avansate cunoașteri științifice. În timp ce calificările 5/6 ar trebui să genereze conexiune directă cu piața muncii existentă — specifică, în domeniile cu accent vocațional, și generală (la nivelul unei culturi generale de specialitate), în celelalte domenii, calificările de nivel 7/8 ar trebui să accentueze specializările și, astfel, să dinamizeze și să dezvolte noi segmente ale pieței muncii.

2. Sistemul național de cercetare-dezvoltare-inovare (CDI) trebuie să genereze cunoaștere științifică, prin care să rezolvăm probleme teoretice (mai ales prin cercetare fundamentală) și/sau practice (mai ales prin cercetare aplicativă — cercetare-dezvoltare). Când această cunoaștere se transferă în societate și devine relevantă socioeconomic, vorbim de inovare. Includem aici atât inovarea tehnologică, cât și inovarea socioculturală. Inovarea tehnologică contribuie decisiv la creșterea nivelului de trai. Inovarea socioculturală ne oferă înțelegeri (sensuri și semnificații) ale lumii, care contribuie decisiv la creșterea calității vieții și devin antidot la pseudocunoașterea care generează manipulare și conspirații.

Reforme/Reorganizări

1. Diferențierea universităților prin misiuni (educație, educație și cercetare, educație și cercetare avansată) și evaluările instituționale raportate la aceasta, inclusiv crearea de mecanisme noi de susținere a misiunii asumate și a flexibilizării ciclurilor de studiu în aceeași universitate, întărire a autonomiei financiare și parteneriate cu mediul socioeconomic. Se încurajează concentrările academice, care pot duce la eficientizarea costurilor și la performanță academică. Politicile în domeniul universitar trebuie să fie relaționate și cu trasabilitatea forței de muncă generate.

2. Cercetarea se reorganizează într-un sistem național eficient — mai ales în baza evaluării demarate în 2025 — cu finanțare publică crescândă până la 1% din PIB până în 2030. Se promovează concentrări academice, susținând inovarea tehnologică și socioculturală. Se încurajează parteneriatele public-privat pentru transfer tehnologic, crearea unui hub regional de inovare și atragerea companiilor internaționale prin facilități fiscale. Propunem lansarea de competiții multianuale pentru cercetători și alinierea priorităților CDI cu temele din programele europene, dar și cu strategiile naționale.

3. Etica trebuie să fie un demers transversal în educație-cercetare, organizată după bunele practici europene.

Acțiuni pentru instituții subordonate

Reorganizarea structurilor teritoriale ale Ministerului Educației și Cercetării, în vederea eficientizării, descentralizării și debirocratizării activității de management școlar, precum și pentru un nivel de sprijin mai ridicat pentru școli, în logica că „politicul se oprește la poarta școlii!”.

Măsuri pentru accelerarea fondurilor UE (PNRR și Coeziune)

1. Absorbția a 100% din granturi și credite din cadrul PNRR renegociat

2. Reorganizări la nivelul ministerului, pentru o coordonare mai bună, în accesarea și implementarea acestor fonduri/programe

Programe — măsuri transversale

1. Se prioritizează prevenirea abandonului educațional prin programe ca PNRAS, PNRAU, „Școală după școală” și mese sănătoase în școli

2. Dezvoltarea și susținerea programului „Școală după școală”, prin asigurarea unui cadru legal clar, care să stimuleze și să încurajeze primăriile și agenții economici să investească în activități educative complementare, inclusiv pilotarea și generalizarea programului Școală de la 8 la 17. Celelalte programe se află deja în derulare și se vor susține în baza unei analize cost-beneficiu

3. Asigurarea drepturilor educaționale ale minorităților naționale prin adaptarea programelor școlare, manuale și platforme de e-learning în limbile minorităților, formarea profesorilor și aplicarea integrală a prevederilor legale

4. Educația destinată românilor din diaspora și comunităților istorice este consolidată prin burse, cursuri LCCR și simplificarea procesului de recunoaștere a diplomelor

5. Susținerea programului național de învățare a limbii și literaturii române, cu suportul universităților

6. Următoarele programe vor fi implementate după stabilizarea economico-financiară: programul național pentru cantine școlare și programul de învățare remedială

Digitalizare/Debirocratizare

Digitalizarea sistemică, inclusiv prin catalogul electronic și formulare unice de raportare, reducând astfel birocrăția și volumul de muncă al cadrelor didactice și cercetătorilor. Se va urmări interoperabilitatea bazelor de date privind gestionarea absolvenților și inserția pe piața muncii. Printre alte priorități se mai includ digitalizarea completă a fluxurilor administrative, precum și integrarea tehnologiei în procesul educațional prin platforme digitale și conținut interactiv.

Măsuri de eficientizare economico-financiară (pot fi rediscutate după depășire crizei economico-financiare a țării)

Modificarea normei didactice din educație, pe următoarele coordonate:

1. Creșterea numărului de ore de activități didactice în învățământul preuniversitar, minimum până la nivelul valorii medii la nivel european/OECD. Ministerul va face o analiză și va diferenția aplicarea în funcție de mediul de lucru, ciclul de educație și de fragmentarea normei la mai multe unități școlare

2. Creșterea limitării legale a normei didactice în învățământul universitar, de la 16 la 18 ore convenționale, pentru a susține universitățile să se încadreze în bugetul alocat

3. Analiza degrevărilor de normă și acordarea lor, de regulă, din timpul nondidactic al normei

4. Analiza numărului efectiv de ore, raportat la numărul normat de ore din cadrul unui post didactic

5. Plata cu ora se va raporta la timpul total de lucru (40 de ore pe săptămână), pentru a se evita situația în care o oră la plata cu ora costă mai mult decât o oră din norma didactică

Analiza sistemului de burse:

1. Bursele trebuie să reflecte adecvat două lucruri: suportul pentru condiții socioeconomice dificile și/sau pentru excelență educațională.

2. Bugetul trebuie dimensionat pornindu-se de la nivelul anului 2023, înainte de introducerea prin noua legislație (Legea nr. 198/2023) a unor angajamente nesustenabile. Dimensionarea se va face prin raportare la practici europene și la condițiile de sustenabilitate pe care și le permite țara.

3. Ținând cont de faptul că bursele nu se impozitează, fondul de burse/bursele care se raportează la salariul minim pe economie se va raporta la valoarea netă a salariului minim.

4. Concentrări educaționale pentru eficientizare și creșterea calității prin evitarea fragmentării (unele măsuri reprezintă o reluare aproximativă a unor practici funcționale dinainte de Legea nr. 198/2023):

— Creșterea numărului minim de copii dintr-o clasă (cu excepții justificabile în zonele de minorități și medii defavorizate)

— Creșterea numărului maxim de copii într-o clasă, în condițiile nedepășirii unor limite psihopedagogice

— Creșterea efectivului minim de elevi în unitățile educaționale cu personalitate juridică (cu excepții justificabile în zonele de minorități și medii defavorizate)

— Concentrări academice în învățământul superior și în cercetare-dezvoltare-inovare, inclusiv fuziunea sau desființarea unor instituții deconcentrate, acolo unde acest lucru duce la eficientizări și la creșterea calității

Alte măsuri de eficientizare:

— Reducerea sporurilor și a stimulentei exagerate, indiferent de sursa finanțării

— Testarea periodică a funcționarilor și a personalului de conducere angajat prin contract de mandat

NOTĂ:

Unele teme (formulări) sunt preluate din Raportul QX și sunt detaliate acolo (https://www.edu.ro/sites/default/files/Daniel_David_Raport_QX.pdf).

SĂNĂTATE

Obiective generale

Acces echitabil la servicii de sănătate. Dezvoltarea asistenței medicale primare și comunitare. Rețea națională de centre medicale comunitare. Dezvoltarea asistenței medicale primare, respectiv a medicinei de familie. Dezvoltarea asistenței medicale spitalicești și a medicinei de urgență. Acces la medicamente de bună calitate printr-o nouă politică a medicamentului. Prevenția și programele de sănătate. Dezvoltarea centrelor de îngrijire a persoanelor vârstnice și îngrijirile la domiciliu și a îngrijirilor paliative. Dezvoltarea asistenței medicale comunitare și a medicinei școlare. Dezvoltarea infrastructurii de prevenție și asistență medicală în domeniul drogurilor

Reforme/Reorganizări/Comasări

1. Creșterea performanței spitalelor: reducerea numărului de paturi cu spitalizare continuă cu peste 20% până în 2030; plata în funcție de performanță pentru medici; optimizarea sporurilor la personalul din spitalele în funcție de numărul de servicii medicale acordate; creșterea numărului de instrumente administrative pentru managerii unităților sanitare și introducerea de criterii de performanță pentru șefii de secție; consorții de spitale și achiziții comune pentru materiale primare la nivel județean/regional/național

2. Creșterea bazei de plătitori la casa de asigurări: descurajarea acordării de concedii medicale fictive: controale asupra medicilor și beneficiarilor de concedii. Eliminarea scutirii CASS pentru toate concediile medicale; creșterea cu 20% a bazei de contribuabili a CASS, prin eliminarea excepțiilor (plătitori 6,3 milioane — beneficiari 16,6 milioane); creșterea cu peste 15% prin aplicarea CASS la pensiile mari

3. Folosirea eficientă a bugetelor CNAS: reducerea centrelor de permanență din mediul urban; sistemele private de sănătate care vor dori contract cu CNAS vor avea obligația ca minimum 80% din personalul angajat să fie angajați cu normă întreagă; rezidenții în sistem privat plătiți parțial de unitatea medicală; desfacerea contractului de muncă pentru personalul medical care desfășoară în timpul programului de lucru din sistemul public activități medicale în alte unități sanitare; convertirea unităților sanitare cu grad redus de ocupare și servicii medicale ineficiente în ambulatorii sau spitale de recuperare și paleație

4. Creșterea ponderii medicamentelor generice și respectarea ghidurilor de tratament

5. Eficientizarea instituțiilor subordonate Ministerului Sănătății — direcțiile de sănătate publică (DSP), Institutul Național de Sănătate Publică

6. Reorganizarea și eficientizarea Institutului Național de Transfuzie Sanguină și a centrelor județene

Măsuri de dezvoltare

1. Construirea/Modernizarea și dotarea centrelor comunitare medicale integrate în mediul rural și orașe mici, inclusiv servicii de telemedicină, de stomatologie și de farmacie comunitară

2. Dezvoltarea asistenței medicale primare, respectiv a medicinei de familie; definirea și finanțarea unui pachet de instalare și de retenție pentru medici, farmaciști și asistenți medicali în mediul rural; Posibilitatea angajării în sistemul public a medicilor de medicină de familie în centrele comunitare integrate, unitățile spitalicești, ambulatoriile de specialitate, compartimentele de primiri urgențe/unități de primiri urgențe; revizuirea pachetelor de servicii minimale și de bază, implementarea de măsuri pentru stimularea serviciilor de prevenție și pentru evitarea spitalizărilor necesare; acordarea unei bonificații, a unei locuințe de serviciu și a unui buget de practică medicilor de familie, în colaborare cu autoritățile locale; prelungirea, la cerere, a perioadei de activitate a medicilor de familie pensionabili, cu avizul autorității locale

3. Dezvoltarea asistenței ambulatorii de specialitate; rețea de centre de asistență medicală ambulatorie de specialitate. Modernizarea/extinderea, susținerea și dotarea ambulatoriilor de specialitate; creșterea finanțării serviciilor medicale ambulatorii de specialitate și a cabinetelor cu practică independentă; extinderea programului de lucru al ambulatoriilor de specialitate

4. Dezvoltarea asistenței medicale spitalicești; continuarea și finalizarea investițiilor în spitale și clădiri noi din PNRR și spitalele regionale Iași, Cluj-Napoca, Craiova; identificarea posibilității extinderii rețelei de spitale regionale. Investiții în alte spitale și clădiri noi, din împrumuturi externe sau alte surse, inclusiv în parteneriat public-privat; programare, evidență și gestionare digitalizată a parcursului pacienților; optimizarea (reducerea) numărului de paturi contractabile la nivel național; normativ nou de personal în spitale; introducerea de indicatori de performanță la nivel de secție/compartiment și individual; dezvoltarea serviciilor de asistență medicală pentru pacienții critici (infarct miocardic, AVC, politraumă, arși etc.), a îngrijirilor paliative, a serviciilor de anestezie și terapie intensivă și dezvoltarea unui program de chirurgie robotică

5. Dezvoltarea medicinei de urgență; înnoirea parcului auto de transport și asistență medicală de urgență; creșterea capacității operative a structurilor sistemului național de asistență medicală de urgență și prim ajutor calificat

6. Politica în domeniul medicamentului: modificarea modului de evaluare și prioritizare a introducerii la compensare a medicamentelor (HTA); o nouă politică de preț a medicamentelor; încurajarea dezvoltării industriei farmaceutice autohtone prin implementarea unor stimulente de natură economică, mai ales pentru producerea de materii prime și medicamentele critice

7. Prevenția și programele de sănătate; accelerarea derulării programelor naționale de screening; dezvoltarea rețelei județene de centre de prevenire, consiliere (ambulatorii) și combatere a adicțiilor (spitalizare), cu prioritate pentru copii și adolescenți; creșterea accesului la contracepția de urgență

8. Dezvoltarea centrelor de îngrijire a persoanelor vârstnice și îngrijirile la domiciliu și a îngrijirilor paliative; încurajarea serviciilor de diagnostic și tratament al persoanelor vârstnice, inclusiv a serviciilor de telemedicină; Implementarea Planului național de îngrijiri paliative, creșterea finanțării pentru minimum 4.000 de paturi de paliatie, dezvoltarea de centre publice de paliatie pentru copii

9. Resursele umane din sănătate; finalizarea Registrului profesioniștilor din sănătate; simplificarea accesului în rezidențiat pentru specialitățile deficitare; încurajarea revenirii

profesioniștilor români din domeniul medical din diaspora prin debirocratizarea recunoașterii profesionale, inclusiv a calificărilor profesionale suplimentare

10. Dezvoltarea asistenței medicale comunitare și a medicinei școlare

11. Dezvoltarea industriei farmaceutice, prin lansarea unui program de stimulare a investițiilor în acest domeniu care să contribuie la creșterea competitivității economice a țării și modernizarea sistemului de sănătate

Măsurile de debirocratizare/digitalizare

1. Digitalizare și e-sănătate centrate pe nevoile pacienților — Elaborarea și implementarea Digitalizare și e-sănătate centrate pe nevoile pacienților — Elaborarea și implementarea Strategiei naționale de digitalizare și e-Sănătate

2. Aprobarea Strategiei naționale de digitalizare în sănătate (SNDS — finalizată) și a planurilor de acțiune regionale

3. Realizarea registrelor naționale pentru principalele boli pentru planificarea programelor naționale și a investițiilor și pentru decizii bazate pe dovezi în domeniul politicilor de sănătate

4. Realizarea unei noi platforme informatice a asigurărilor de sănătate (PIAS) pentru facilitarea accesului pacienților, debirocratizare și eliminarea fraudelor

5. Operaționalizarea dosarului electronic de sănătate (DES), instrument medical modern pentru accesul facil al pacientului la toate categoriile de servicii, cu asigurarea unei protecții maxime a datelor cu caracter personal

6. Extinderea reglementărilor în domeniul telemedicinei și al serviciilor asociate, prin asigurarea unor norme de reglementare specifice, dar și a resurselor financiare necesare implementării acestui important palier din domeniul sanitar

7. Realizarea unui sistem național de securitate cibernetică și protecției datelor din sănătate

INVESTIȚII ȘI PROIECTE EUROPENE

În ultimii 18 ani, dezvoltarea României s-a bazat în mod decisiv pe fondurile europene. Prin proiectele finanțate de Uniunea Europeană, am reușit să modernizăm infrastructura, să sprijinim mediul privat și să reducem decalajele dintre regiuni. Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE) va rămâne un actor central în această direcție, cu misiunea clară de a menține un ritm susținut al investițiilor publice și private. Pentru a atinge acest obiectiv, ministerul va asigura folosirea eficientă și integrală a fondurilor nerambursabile, va accelera simplificarea procedurilor de acces la fonduri și va pune accent pe beneficiarii proiectelor — fie că sunt administrații publice, companii sau organizații. Accentul se mută de la birocrație la rezultate concrete.

1. Obiective propuse

Planul național de redresare și reziliență (PNRR)

Obiectiv general:

• Absorbția a 100% din granturi și maximizarea tragerilor din împrumuturi în funcție de spațiul fiscal disponibil și de capacitatea de creștere a gradului de îndatorare

Principalele direcții de acțiune sunt:

1. recâștigarea încrederii Comisiei Europene și renegocierea PNRR și cu transmiterea noii propuneri de revizuire a planului astfel încât noua variantă să fie pregătită în timp pentru aprobarea în ECOFIN în luna septembrie 2025, cu respectarea termenelor și a criteriilor de eligibilitate stabilite la nivel european; renegocierea vizează securizarea tragerii integrale a componentei de grant și revizuirea componentei de împrumut prin menținerea investițiilor mature;

2. deblocarea implementării apelurilor deja lansate și reducerea termenelor de contractare și plată (de exemplu, apel digitalizare IMM-uri);

3. implementarea accelerată a planului în perioada 2025-2026, în baza progreselor financiare și fizice raportate de

Coordonatorii de Reforme și Investiții (ministerele de linie) și monitorizare/verificare săptămânală de către coordonatorul național (MIPE);

4. prioritizarea proiectelor cu un progres fizic de peste 50% și contracte semnate, astfel încât implementarea acestora să fie finalizată până la 31 august 2026;

5. identificarea de surse de finanțare alternative pentru proiectele ce vor fi înlocuite în varianta revizuită a PNRR, printr-o analiză a prioritizării acestora în funcție de spațiul fiscal disponibil, dar și din perspectiva obligațiilor contractuale și a riscului de plată a despăgubirilor;

6. preluarea de către MIPE în acord cu Comisia Europeană, acolo unde există capacitate administrativă, a coordonării unor investiții-cheie (de exemplu, sănătate și educație), pentru a îmbunătăți monitorizarea și gestionarea fondurilor în aceste domenii esențiale;

7. analiza oportunităților de redirecționare din componenta de împrumut a PNRR către noile oportunități de contribuții naționale pentru:

— viitorul Program European pentru Industria de Apărare (EDIP, 2025-2027);

— Programul Uniunii pentru conectivitate securizată (2023-2027);

— instrumente financiare aferente platformei tehnologiilor strategice pentru Europa (STEP).

Politica de Coeziune 2021-2027

Obiectiv general:

• Absorbția a 100% din fondurile de coeziune până în 2029 (N+2)

Principalele direcții de acțiune sunt:

1. posibilitatea eficientizării programelor, în contextul pachetului de flexibilități pus la dispoziție de Comisia Europeană, în contextul evaluării intermediare (mid-term review) și ReArm — creșterea prefinanțărilor la nivelul programelor, extinderea perioadelor de eligibilitate ale programelor, introducerea noilor priorități (apărare, locuințe sociale etc.);

2. introducerea unui sistem național de alertă timpurie și intervenție rapidă pentru proiectele întârziate și cu risc de dezangajare;

3. crearea unui mecanism fast-track pentru evaluarea și contractarea proiectelor mature și fezabile, în special cele din domeniul transporturilor verzi, digitale sau strategice;

4. reformarea mecanismelor financiare, pentru a asigura un flux coerent și predictibil al investițiilor;

5. simplificarea prin digitalizarea proceselor și procedurilor de evaluare, verificare și autorizare, cu scopul reducerii duratei și personalului alocat;

6. realocarea sumelor neatribuite către priorități strategice, inclusiv preluarea de proiecte nefinanțate din PNRR;

7. adaptarea fluxurilor financiare și procedurale la noile cerințe de raportare și monitorizare;

8. modernizarea apelurilor și ghidurilor solicitantului, prin simplificare, eliminarea cerințelor redundante și digitalizare completă.

Fondul pentru o tranziție justă

Obiectiv general:

• Evitarea riscului de pierdere a alocărilor aferente Fondului pentru Tranziție Justă (FTJ) pentru anul 2026 și accelerarea implementării proiectelor pentru modernizare și tranziție justă la nivelul celor 6 județe eligibile (Hunedoara, Gorj, Dolj, Mureș, Galați, Prahova)

Principalele direcții de acțiune sunt:

1. consultarea cu partenerii județeni și actualizarea planurilor de tranziție justă aferente celor 6 județe, în raport cu noile realități și gradul de maturitate al proiectelor;

2. deblocarea implementării programului și elaborarea unui plan de măsuri pentru evitarea riscului de decommitere aferent Programului de tranziție justă;

3. identificarea unui portofoliu de proiecte în vederea includerii la finanțare a acestora, pentru evitarea riscului de decommitere de peste 700 milioane de euro aferent anului 2026;
4. pregătirea și lansarea implementării proiectelor aferente STEP.

Fondul social pentru climă — Sprijin echitabil pentru tranziția verde

Fondul social pentru climă (FSC) este un nou instrument european de sprijin financiar, instituit prin Regulamentul (UE) 2023/955, ca reacție la impactul social al extinderii sistemului de comercializare a certificatelor de emisii (ETS2) asupra clădirilor și transportului rutier. FSC vine în sprijinul gospodăriilor vulnerabile, al microîntreprinderilor expuse și al utilizatorilor de transport vulnerabili, care sunt afectați în mod disproporționat de creșterea costurilor cu energia și transportul. Sprijinul financiar va contribui la atenuarea acestor efecte negative, odată cu implementarea sistemului ETS2, prevăzut să fie lansat în 2027, cu posibilitatea amânării până în 2028 în cazul unor prețuri extrem de ridicate la energie.

Obiectiv general:

- Transmiterea către Comisia Europeană cu celeritate a primei versiuni de lucru PNSC și stabilirea calendarului de lucru pentru pregătirea implementării FSC

Principalele direcții de acțiune sunt legate de îndeplinirea condițiilor prealabile:

1. transpunerea Directivei ETS2 de către MMAP, prin actualizarea HG 780/2026 și a legislației secundare aferente; în absența transpunerii, Comisia va considera planul ca fiind nerelevant și îl va respinge;
2. transpunerea Directivei UE 2023/1791 privind eficiența energetică, de către Ministerul Energiei, pentru a corela definiția sărăciei energetice cu prevederile FSC;
3. elaborarea Planului Național de Renovare a Clădirilor, de către MDLPA, corelat cu indicatorii din PNSC;
4. aprobarea PNIESC (Planul național integrat energie — schimbări climatice), în versiunea sa revizuită.

Pregătirea perioadei de programare CFM 2028-2035

Obiectiv general:

- Susținerea poziției României și implicarea activă în procesul de negociere la nivel european pentru că Politica de coeziune trebuie să rămână principala politică de investiții structurale care sprijină eliminarea disparităților la nivelul Uniunii, urmărind în principal:

- Păstrarea unui nivel de circa 1/3 din CFM pentru PC
- Păstrarea accentului Politicii de coeziune pe convergența economică-socială și teritorială, dar cu o componentă relevantă/puternică de competitivitate subsumată
- Sprijinirea și susținerea principiilor fundamentale ale politicii de coeziune: prealocare multianuală la nivel național, managementul partajat, parteneriatul și promovarea programelor regionale sau a componentei regionale în cadrul unui plan unic de țară.

Principalele direcții de acțiune sunt:

1. lansarea unui proces coordonat de consultare interministerială și interregională, pentru agregarea nevoilor și propunerilor de reforme și investiții relevante pentru perioada 2028-2035;

2. constituirea unui mecanism național de guvernare pentru CFM 2028-2035, care să includă reprezentanți ai tuturor structurilor cu rol în politicile sectoriale și regionale.

2. Reforme și reorganizări

Resurse umane și organizare

1. Reducerea sporurilor și stimulentele exagerate indiferent de sursa de finanțare
2. Unificarea sistemelor de raportare a indicatorilor de performanță la nivelul tuturor programelor europene (indiferent de ministerul responsabil) pentru a crea o imagine unitară a impactului fondurilor UE

Comunicare și transparență

Publicarea lunară a unui tablou de bord național, cu informații transparente privind stadiul absorbției pentru PNRR, Politica de coeziune și Fondul social pentru climă

Simplificarea sprijinului pentru mediul privat

Pentru a susține dezvoltarea economică sustenabilă, propunem regândirea programelor de sprijin pentru mediul de afaceri, prin crearea unor instrumente/fonduri de investiții, care să:

1. integreze toate sursele relevante de finanțare pentru mediul privat;
2. ofere un mix modern de instrumente financiare (garanții, subvenție dobânzi, împrumuturi și componentă de grant), adaptate nevoilor locale și sectoarelor strategice.

Măsuri pentru accelerarea absorbției fondurilor UE (PNRR și Coeziune)

Măsuri de simplificare

1. Extinderea utilizării mecanismelor de costurile simplificate (SCO) și testarea finanțării nelegată de costuri (FNLC)
2. Utilizarea pe scară largă a instrumentelor financiare (economii de timp și resurse, mobilizare capital suplimentar)
3. Sisteme simplificate de concentrări tematice și cadru de performanță (indicatori), orientare bazată pe rezultat, nu pe proces în negocierea programelor
4. Digitalizarea și automatizarea proceselor în toate etapele de implementare ale unui proiect, de la stabilirea criteriilor de eligibilitate și a factorilor de evaluare, la evaluare și contractare, modificarea contractelor, la verificarea documentației și autorizarea plăților

Instrumente inovatoare și intervenții strategice prin intermediul Băncii de Investiții și Dezvoltare (BID)

Pentru a sprijini tranziția verde, consolidarea economică și creșterea competitivității, se va utiliza un set coerent de instrumente financiare inovatoare și intervenții strategice, în centrul cărora se va afla Banca de Investiții și Dezvoltare (BID), ca actor-cheie al transformării structurale a economiei românești.

MIPE va identifica soluții complementare de valorificare a componentei de împrumut din PNRR, prin:

- iniecții de capital în BID, corelate cu extinderea mandatului său instituțional în sectoare strategice de interes european (inclusiv crearea de fonduri de tip private equity — PE);

- valorificarea deschiderii Comisiei Europene pentru astfel de instrumente, cu condiția unei politici de investiții coerente și aliniate cu obiectivele Mecanismului de Redresare și Reziliență (RRF).

Se va elabora o strategie pe termen mediu și lung pentru un parteneriat sustenabil între BID și instituțiile financiare internaționale (ex: BEI, BERD etc.) prin propunerea unui nou jalon în PNRR, pentru asigurarea asistenței tehnice de elaborare a proiectelor de investiții și sprijinirea transferului de know-how și a dezvoltării capacității administrative la nivelul beneficiarilor din România.

Muncă, familie, tineret și solidaritate socială

Obiective generale:

Măsuri pentru protejarea puterii de cumpărare a populației vulnerabile. Modernizarea serviciilor publice de ocupare și adaptarea lor la nevoile actuale ale pieței muncii. Creșterea angajării tinerilor prin calificare, consiliere și sprijin pentru primul loc de muncă. Sprijinirea familiilor prin măsuri pentru stimularea natalității și echilibrul muncă-timp liber. Combaterea muncii nedeclarate și actualizarea legislației muncii în acord cu realitățile economice. Extinderea serviciilor sociale integrate în comunitățile rurale pentru sprijinirea grupurilor vulnerabile. Digitalizarea sistemului public de pensii pentru eficiență și acces facil la servicii. Promovarea incluziunii persoanelor cu dizabilități

prin angajare asistată și tehnologii adaptate. Asigurarea accesului echitabil al tinerilor la educație, locuire și inițiative antreprenoriale. Consolidarea protecției copilului prin intervenții digitale, prevenție și profesionalizarea personalului. Dezvoltarea sportului prin investiții, descentralizare și programe pentru sportul de masă și performanță

Reforme/Reorganizări/Comasări

1. Stoparea creșterii exagerate a numărului de persoane care beneficiază de ajutor de handicap

2. Eliminarea cumulului pensiilor cu salariul

3. Reorganizarea serviciilor deconcentrate din subordinea ministerului

4. Reducerea șomajului la 6 luni

5. Revizuirea codului muncii și a legii dialogului social

6. Acordarea de ajutoare sociale doar acolo unde nu există locuri de muncă

7. Eliminarea excepțiilor în vederea pensionării anticipate

8. Modernizarea ANOFM — servicii personalizate pentru angajatori și șomeri. Țintă asumată: 21.000 angajatori noi, 275.000 persoane inactive înregistrate, 1.840 angajați formați. Program finanțat din fonduri europene

9. Actualizarea standardelor ocupaționale — revizuirea și dezvoltarea de standarde profesionale moderne. Program finanțat din fonduri europene

10. Reorganizarea instituțiilor MMFTSS — eficientizare pe direcții: muncă, asistență socială, pensii

11. Plan acțiune negocieri colective 2025-2030 — creșterea acoperirii lucrătorilor cu contracte colective; finanțare națională

12. Munca pe platforme digitale — transpunerea Directivei UE 2024/2831 pentru protejarea lucrătorilor

13. Clarificarea muncii dependente — reglementări pentru eliminarea tratamentului discriminatoriu în relațiile pe piața muncii

14. Revizuirea Legii nr. 467/2006 — adaptarea procesului de consultare a lucrătorilor în acord cu reglementările europene, naționale și cu realitățile pieței muncii. Actualizarea Legii nr. 467/2006 și a actelor normative subsecvente în acord cu recomandările OCDE

15. Descentralizare tineret — transferul unor atribuții și competențe în domeniul tineretului, către consiliile județene și consilii locale, precum și a resurselor necesare exercitării acestor atribuții, resurse umane financiare și materiale

16. Legea tineretului — crearea unui cadru juridic unitar și coerent care să reglementeze drepturile, responsabilitățile și sprijinul acordat tinerilor

I. Ocupare

1. Primul loc de muncă — prime lunare pentru tineri angajați pe perioadă nedeterminată: 1.000 lei (12 luni) + 1.250 lei (următoarele 12 luni)

2. FORMACTIV (Formare și muncă activă) — ucenicie pentru persoane peste 30 ani, subvenție 2.250 lei/lună/ucenic (6-36 luni)

3. Un loc de muncă acasă în România — prime de instalare, activare și stabilitate pentru românii reîntorși în țară și înregistrați la SPO

4. Solidaritate și competențe — sprijin pentru șomeri din județe în tranziție justă (Gorj, Dolj, Hunedoara, Mureș, Galați, Prahova)

5. START! — Investește în calificare pentru viitor — ucenicie pentru tineri sub 30 ani, subvenție 2.250 lei/lună/ucenic (6-36 luni)

6. Garanția consolidată pentru tineret — rețea națională de centre pentru informare, consiliere, orientare profesională pentru tineri 16-30 ani

7. COMPETENT — formare profesională pentru 20.000 șomeri înregistrați la SPO

8. Angajarea părinților cu ≥ 3 copii — subvenție 2.250 lei/lună/angajator timp de 12 luni

9. Mame active pe piața muncii — prime 1.000 lei/lună pentru femeii cu ≥ 3 copii angajate sau cu activitate independentă (12 luni)

10. Strategie pentru economia socială — sprijin pentru antreprenoriatul social și ocuparea grupurilor vulnerabile

11. Concediu creștere copil pentru bunici — posibilitate legală pentru bunici angajați de a beneficia de concediu în locul părinților. Sprijinirea familiilor prin flexibilizarea modului de îngrijire a copilului în primii doi ani de viață, în special în contextul în care părinții revin mai devreme în câmpul muncii sau nu pot beneficia de concediu. Măsura vizează și valorizarea rolului activ al bunicii în viața copilului și în echilibrul familial

12. Revenirea părinților în muncă part-time cu păstrarea indemnizației 50% — contract maximum 4 h/zi cu jumătate din indemnizație. Stimularea inserției pe piața muncii și asigurarea unui echilibru adecvat între viața profesională și responsabilități de părinte

II. Muncă și dialog social

1. Reorganizarea ANC și comitete sectoriale — consolidare guvernanță competențe conform OCDE

2. Combaterea hărțuirii la locul de muncă — armonizare cu Convenția OIM 190/2019

3. Salariu minim european — implementarea Directivei UE 2022/2.041; actualizare anuală din 2026

4. Combaterea muncii la negru/gri — eliminarea formelor mascate de angajare. Stoparea fenomenului actual de promovare a unor forme mascate de ocupare precum microîntreprinderi, persoane fizice autorizate sau contractele de drepturi de autor

5. Reforma salarizării în sectorul public — eliminarea discrepanțelor și reglarea sporurilor

6. Fraudă fiscală muncă — reglementare muncă multiplă și Kurzarbeit local

7. Pachet mobilitate forță de muncă — adoptarea unui pachet legislativ de mobilitate pentru angajați, la nivel național. Regândirea sistemului de facilități pentru angajați pentru a permite mobilitatea forței de muncă în țară și integrarea tinerilor pe piața muncii. Sprijin pentru transport, cazare, integrare tineri și reveniți

8. Posibilitatea ca agențiile de muncă temporară să angajeze lucrători extracomunitari, ca măsură de reducere a muncii pe platforme și fără forme legale — reducerea muncii nedeclarate în rândul lucrătorilor extracomunitari prin reglementarea și integrarea acestora în piața muncii prin intermediul Agențiilor de Muncă Temporară (AMT), oferindu-le un cadru legal de angajare și protecție socială

9. Audit participativ cheltuieli publice — implicarea sindicatelor, patronatelor și societății civile. Crearea unui mecanism democratic de control care poate identifica risipele și propune corecții, fără a compromite calitatea serviciilor oferite cetățenilor. Măsura răspunde atât cerințelor de responsabilitate fiscală, cât și celor de implicare activă a comunității în deciziile care le afectează direct viața

10. Limitarea mandatelor în CA — maximum un mandat CA pentru o persoană

11. Reforma concediilor medicale — întărirea integrității sistemului de asigurări sociale de sănătate și combaterea abuzurilor în acordarea concediilor medicale.

12. Revederea regimului sancționator, pentru întărirea disciplinei în zona de respectare a drepturilor salariaților și de relaxare a regulilor de autorizare și funcționare a companiilor — echilibrarea relației stat-angajator printr-un sistem de sancțiuni mai coerent, care să apere drepturile salariaților, dar să nu sufocă mediul privat cu birocrăție excesivă

III. Pensii, accidente de muncă, boli profesionale

1. Sistem informatic integrat CNPP — digitalizare totală a serviciilor pentru pensionari („e-Talon” inclus)

2. Infrastructură scanare/imprimare — implementarea unui sistem de tipărire în cadrul Casei Naționale de Pensii Publice (CNPP) care va avea echipamente de imprimare și scanare, Software de management și integrare cu soluția ECM, Servicii de mentenanță

3. Digitalizarea arhivelor CNPP — conversia în format digital a documentelor depuse de beneficiarii sistemului public de pensii, create sau deținute de către Casa Națională de Pensii Publice, în scopul oferirii de servicii publice complet digitale

4. Sistem avansat de analiză și predicție pentru deciziile strategice în domeniul pensiilor — analiză date pentru decizii strategice și scenarii „what-if” pentru condiții date

IV. Asistență socială

1. Autostrada asistenței sociale rurale — dezvoltarea a 2.000 servicii integrate medicale, sociale și educaționale în comune

2. Reforma sistemului de asistență socială — facilitarea accesului cetățenilor la măsuri adecvate de asistență socială și creșterea calității în domeniul serviciilor sociale. Dezvoltare servicii îngrijire, centre de zi, sprijin persoane fără adăpost

3. Centre de zi pentru vârstnici — construirea, echiparea/dotarea și punerea în funcțiune a 71 de centre de zi de asistență și recuperare pentru persoanele vârstnice, în complementaritate cu servicii de îngrijire la domiciliu asigurate prin echipe mobile proprii sau prin unități de îngrijire la domiciliu

4. ADAPT — programe de formare adaptate pentru specialiștii și îngrijitorii informali care lucrează cu persoanele vârstnice

5. Sprijin consumatori vulnerabili energie — acordarea de sprijin pentru consumatorii casnici de energie electrică aflați în situația de sărăcie energetică. Susținere după 1 iulie 2025

6. Centre de zi copii expuși riscului — 145 centre de prevenire separare copil-familie

7. Modernizare 119 — Telefonul copilului — sistem „NextGen 119” alertare digitală

8. Centre reabilitare dependenți — crearea unui traseu complet de sprijin, de la tratament la reintegrarea socială și profesională, cu accent pe incluziune și combaterea stigmatizării, prin Agenția Națională pentru Coordonare și Politici în Domeniul Drogurilor și Adicțiilor

9. Strategia droguri și adicții 2027—2031 — nouă viziune echilibrată sănătate-justiție; coordonare ANPCDDA

V. Dizabilitate

1. Integrare muncă persoane cu dizabilități — integrarea pe piața muncii și în mediul de afaceri a persoanelor cu dizabilități, prin proiecte/parteneriate comune între instituții publice și persoane juridice de drept privat

2. START antreprenoriat dizabilități — integrarea persoanelor cu dizabilități pe piața muncii prin promovarea antreprenoriatului și susținerea dezvoltării a 45 de afaceri incluzive de tip unitate protejată autorizată

3. Platformă angajare asistată — 1.989 persoane angajate, 4.090 informate; 2 pachete legislative realizate

4. Viață independentă — inovație — promovarea soluțiilor, inovațiilor, produselor, serviciilor, tehnologiilor adresate persoanelor cu dizabilități. Cluster național + 7 huburi

5. Servicii suport decizie — 47 echipe mobile sprijin decizional și tranziție spre viață independentă. Servicii de asistență și suport în luarea deciziei pentru persoane fără sau cu capacitate restrânsă de exercițiu cu dizabilități

6. Centre de zi/recuperare neuromotorie — dezvoltarea infrastructurii sociale de îngrijiri în comunitate pentru persoanele cu dizabilități prin centre de zi și de recuperare neuromotorie ambulatorii. 93 centre

7. Centre respiro — construirea a cel puțin 50 de centre de tip respiro pentru persoanele adulte cu dizabilități

8. Voucher dispozitive asistive — incluziune socială pentru persoane cu dizabilități prin tehnologii asistive și de acces-TECH ASSIST — 4.307 persoane, maximum 8.000 euro/persoană

9. Formare continuă pentru personalul care lucrează cu și pentru persoane cu dizabilități — rețea națională — 500 persoane sprijinite, creștere calității serviciilor

10. Revizuirea legislației privind evaluarea și încadrarea în grad de handicap — criterii unitare de evaluare pentru copilul/adultul cu dizabilități

11. Program „Localitate accesibilă” — accesibilizarea instituțiilor, clădirilor publice și a transportului public

VI. Familie și demografie

1. Strategia națională creștere demografică — scopul strategiei naționale pentru creștere demografică este de a stabili și ulterior crește populația României prin măsuri care să susțină familiile, să îmbunătățească sănătatea publică, să stimuleze natalitatea și să creeze un mediu socioeconomic atractiv

2. Program creșe și grădinițe — creșterea numărului de creșe și grădinițe la nivel central și local prin reabilitarea și transformarea unor spații neutilizate, aflate în administrarea UAT-urilor, la parterul blocurilor ANL, pentru a sprijini accesul la educație timpurie

VII. Tineret

1. Concursuri proiecte ONG tineret — finanțare proiecte naționale și locale

2. Politici publice tineret — realizarea de studii, cercetări și analize în legătură cu nevoile și aspirațiile tinerilor

3. Delegați tineret ONU — participarea tinerilor desemnați delegați de tineret la ONU la proiecte interne și internaționale în legătură cu activitatea Organizației Națiunilor Unite

4. Grant Erasmus+ DUET — consultarea tinerilor în elaborarea, dezvoltarea și implementarea politicilor, strategiilor și inițiativelor la nivel local, regional, național și european

5. Campania „Pregătiți pentru viață” — pregătirea tinerilor instituționalizați pentru viața de adult

6. Comitet monitorizare Strategie Tineret — coordonare, sprijin operativ și monitorizare periodică a implementării strategiei și implicarea societății civile direct, cu un număr clar definit de reprezentanți selectați din rândul structurilor reprezentative de tineret

VIII. Drepturile copilului și adopție (ANPDCA)

1. Monitorizare politici copil — asigurarea unui mecanism de coordonare eficient pentru Strategia Națională „Copii Protejați, România Sigură” și pentru Planul național pentru garanția europeană pentru copii

2. Consolidare sistem protecție — consolidarea sistemului de protecție a copilului prin digitalizarea proceselor, creșterea calității intervenției sociale și promovarea incluziunii, în vederea asigurării interesului superior al copilului și a unei protecții eficiente, echitabile și responsabile

3. Combatere violență copii — întărirea capacității de prevenire și răspuns rapid la violența împotriva copiilor, digitalizarea completă a sistemului național de alertare și intervenție în cazuri de abuz, neglijare, exploatare și orice altă formă de violență asupra copilului, prin dezvoltarea unor platforme inteligente și extinderea funcționalităților numărului unic național 119

4. Formare personal protecție copil — creșterea calității și stabilității resursei umane din sistemul de protecție specială a copilului, prin formare continuă, supervizare și măsuri de motivare și retenție adaptate nevoilor din practică

CULTURĂ

Obiective generale

Asigurarea libertății persoanei de a-și dezvolta spiritualitatea și de a accesa valorile culturii naționale și universale prin reconsiderarea îngrădirilor, constând, pe de o parte, în finanțarea publică excesivă a divertismentului cu acces gratuit și, pe de altă parte, în finanțarea instituțiilor de drept public pe cutumele priorității cheltuielilor de funcționare în detrimentul celor necesare producerii de bunuri culturale. Dezvoltarea și punerea în valoare a culturii în România prin măsuri de creștere a accesului echitabil la cultură și educație prin cultură pentru toate categoriile sociale, de protejare și valorificare a patrimoniului, de promovare a culturii contemporane și, de asemenea, de impulsioneare a diplomației culturale a țării noastre.

Reforme/Reorganizări

Revizuirea rolului și sarcinilor ministerului de resort, cu accent pe abordarea antreprenorială a culturii „publice și private”, astfel încât să:

1. devină generatorul unei politici în sectorul cultural, al unei strategii bazate pe criterii de performanță, corelate cu dezvoltarea României;

2. își asume rol activ în raport cu dezvoltarea, promovarea sau exploatarea inteligentă a oportunităților din domeniul cultural;

3. își îndeplinească rolul de construire și armonizare a cadrului legislativ și rolul de monitorizare a domeniului;

4. adopte și să promoveze managementul organizațional și specificitatea unităților de producție cultural-artistică;

5. semnaleze și să sancționeze derapajele din domeniu (cu precădere cele legate de pierderea sau înstrăinarea patrimoniului cultural național imobil și a instituțiilor esențiale pentru protejarea, conservarea și îmbogățirea patrimoniului cultural material și imaterial);

6. colaboreze și să se consulte periodic cu autorități centrale/locale care intersectează domeniul cultural, afectând infrastructura culturală și resursa umană specializată;

7. își îndeplinească sarcinile rezultate din acorduri și măsuri adoptate de stat la nivelul Consiliului Europei și cele ale Uniunii Europene;

8. cunoască și să respecte prioritățile culturale europene și să genereze programe de colaborare cu autorități și instituții din spațiul comunitar;

9. asigure cotutelă cu Ministerul Educației pentru coordonarea învățământului superior artistic și vocațional pentru o mai bună adecvare la necesarul forței de muncă specializate, stimularea antreprenoriatului și creativității în instituțiile publice și în industriile creative;

10. efectueze analiza și cartografierea infrastructurii culturale naționale (patrimoniu istoric și patrimoniu instituțional), a echipamentelor, a cheltuielilor pe categorii, analiza resursei umane existente — în vederea obținerii unei imagini corecte și complete a domeniului Culturii și finalizării procesului de descentralizare.

Revizuirea organizării și funcționării și eficientizarea activității instituțiilor care administrează fondurile colectate din contribuții — obligație legală (CNC, AFCN, INP) în vederea creșterii eficienței utilizării acestor resurse

Creșterea accesului echitabil la cultură și a implicării acesteia în societate — construirea unei politici culturale naționale în care să fie expres menționate funcțiile culturii, a rolului social și civic, precum și a rolului de factor de dezvoltare locală și regională (potențialul economic neexplorat al culturii), principiile și obligațiile statului față de cultura publică, precum și

recunoașterea culturii private (industrii de divertisment, antreprize, ONG-uri de intervenție pentru educație culturală etc.);

1. adoptarea clasificării resurselor pe categorii și plasarea organizațiilor, profesioniștilor, a instituțiilor publice și a bunurilor culturale de consum generate la nivel național pe sectoare creative dinamice pentru a deveni motoare de dezvoltare cu rol de preservare a formelor de expresie culturală identitare — sectoare culturale creative (SCC);

2. creșterea accesului la cultură prin programe naționale susținute, destinate: mediului rural și urbanului mic, implementării politicii naționale privind „educația prin cultură”, încurajării lecturii (inclusiv pe suport electronic), diversificării formelor de finanțare actuale; dezvoltării componentei cultural-artistice susținute pentru toate politicile publice și programele destinate prevenirii și combaterii consumului de droguri, a dependenței de jocuri de noroc, a violenței domestice și dezinformării.

Asigurarea eficientizării actului cultural (de drept public sau privat) prin eliminarea barierelor de consum identificate la nivel național:

1. bariere geografice (de acces) — o răspândire echilibrată a ofertei la nivel teritorial;

2. bariere economice — legate de costurile bunurilor culturale oferite prin sistemul instituțiilor publice;

3. bariere sociale și educaționale — includerea în programele educaționale a ofertelor pentru patrimoniu, carte/biblioteci, artele spectacolului, arte vizuale, educație media — ca bază de alfabetizare culturală națională;

4. diminuarea cheltuielilor de divertisment public gratuit.

Reconstruirea managementului cultural (pregătire și competențe asociate similare cu cele din restul Europei) și eliminarea suprapunerii nivelurilor de decizie (criteriul profesionalizării și competențelor asociate guvernantei culturale):

1. creșterea capacităților administrative ale instituțiilor culturale prin reconsiderarea cadrului legislativ al selecției și responsabilizării managerilor instituțiilor de cultură și organizarea concursurilor de management în situațiile de interimat;

2. responsabilizarea directă a managerilor și transparentizarea bugetelor instituțiilor publice de cultură și stimularea managementului resurselor prin acordarea dreptului de reținere și utilizare a unei cote-părți din veniturile rezultate din exploatarea bunurilor aflate în administrare.

Acțiuni pe termen mediu

Mutarea accentului de pe „cultura instituționalizată” și stimularea culturii antreprenoriale (de drept privat), corelat cu reintegrarea organizațiilor publice de media în politicile culturale:

1. reconsiderarea bazelor competitivității sistemului prin liberalizarea treptată a tuturor profesiilor creative independente în vederea stimulării piețelor culturale și înlocuirea standardului cu performanța, a salariului cu prestarea unor servicii cu caracter cultural, facturate;

2. reconsiderarea raportării culturii publice la legislația administrației publice și a normativelor pentru servicii publice (de la Codul muncii și Codul administrativ până la legile speciale);

3. perfecționarea profesioniștilor și specializarea tinerilor absolvenți de studii universitare pentru a urma o carieră în domeniul culturii prin eliminarea inechităților de salarizare persistente și implementarea unei grile de salarizare stimulativă pentru specialiștii din sector;

4. diminuarea angajărilor în sistem prin raporturi juridice de muncă și facilitarea atragerii specialiștilor din sfera profesiilor creative independente concomitent cu operaționalizarea statutului lucrătorului cultural profesionist și a unui sistem de protecție socială dedicat și cu încurajarea optării pentru profesii libere și pentru reintroducerea competitivității în profesiile culturale;

5. auditarea instituțiilor cu infrastructură excesivă în raport cu producția bunurilor culturale/artistice/mediatice atât în cadrul organizațiilor/structurilor instituționale tipice, cât și în cazul celor atipice;

6. trecerea la un sistem de subvenționare a organizațiilor de media publică, bazată pe venituri realizate prin contribuția beneficiarilor, completată cu alocări din fonduri publice, degrevarea bugetului de stat;

7. reducerea sporurilor și stimulentele exagerate, indiferent de sursa de finanțare;

8. revizuirea legislației astfel încât instituțiile publice de cultură să poată fi cofinanțate;

9. implementarea instituției transferului de credite, în funcție de interes și importanță locală, județeană, națională, complementar de către autoritatea locală, județeană sau centrală/ministerul de linie, după caz, cu posibilitatea pierderii cofinanțării în situații relevante prin criteriile măsurabile de performanță;

10. clasificarea instituțiilor publice de cultură în categoriile legilor speciale și reorganizarea instituțiilor artificial create;

11. analiza fișelor de post și restructurarea personalului fără competențe și pregătire în domeniile de specialitate (Științe umaniste și Arte și Științe sociale, cu excepția RSI — științe militare, informații și ordine publică) în administrația publică centrală și locală și instituțiile publice de cultură subordonate pentru diminuarea efectelor de dublare a managementului și de exces birocratic inadecvat actului de cultură.

Măsuri pentru accelerarea absorbției fondurilor UE (BDCE, Fondurile SEE, Fondul de coeziune)

Revitalizarea patrimoniului cultural al României prin continuarea și dezvoltarea investițiilor în patrimoniul mobil/imobil național, inclusiv cel aflat în proprietate privată:

1. fonduri rambursabile: ratificarea prin lege a Proiectului „Temelii culturale”, aprobat de Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei pentru refacerea patrimoniului imobil și îmbunătățirea accesului la cultură;

2. fonduri nerambursabile: includerea unui program RO-CULTURA în memorandumul de înțelegere cu privire la următorul mecanism financiar SEE 2021-2028;

3. sprijinirea proiectelor și investițiilor în patrimoniul cultural aparținând minorităților naționale;

4. stimularea diversității culturale prin susținerea și finanțarea artiștilor, proiectelor culturale și a instituțiilor de spectacole, inclusiv cele dedicate minorităților;

5. continuarea reabilitării, consolidării unor clădiri/monumente reprezentative având înrâurire asupra patrimoniului cultural național, inclusiv cele dedicate minorităților: Opera Maghiară de Stat din Cluj-Napoca, Teatrul Evreiesc de Stat din România, Teatrul German de Stat Timișoara, Teatrul Maghiar de Stat din Cluj-Napoca, TN Târgu Mureș;

6. alocarea resurselor financiare pentru realizarea, sprijinirea funcționării instituțiilor culturale prevăzute în PNRR (e.g.: Institutul Cultural Maghiar, Muzeul Literar al Transilvaniei, Muzeul Național de Istorie a Evreilor și al Holocaustului din România, Muzeul Comunismului și Muzeul Industrializării Forțate).

Programe de finanțare/dezvoltare/Proiecte majore/ Digitalizare

Continuarea, consolidarea și permanentizarea schemelor de ajutor de stat pentru producția, distribuția și exploatarea de opere audiovizuale, încurajarea extinderii și modernizării rețelei naționale de săli de cinematograf:

1. continuarea susținerii sectorului cinematografic;

2. atragerea de investitori străini și crearea de noi oportunități pentru industria de film.

Finanțarea instituțiilor publice de spectacole aflate în subordinea autorităților administrației publice locale:

Menținerea, în intervalul 2025-2028, a cotei de 2% din impozitul pe venit estimat a fi încasat de la bugetul de stat la nivelul fiecărei unități administrativ-teritoriale, inclusiv municipiul București, destinate finanțării instituțiilor publice de spectacole și concerte aflate în subordinea autorităților administrației publice locale, ale unităților administrativ-teritoriale din județe.

Digitizarea și digitalizarea patrimoniului cultural și a proceselor din sectorul cultural:

1. digitizarea patrimoniului cultural național prin implementarea proiectelor pentru realizarea unei platforme naționale comune pentru furnizarea de servicii publice digitale în domeniul patrimoniului cultural (inventarierea și documentarea digitală a monumentelor; dezvoltarea de conținut digital despre patrimoniu pentru valorizarea culturii în scopul dezvoltării sustenabile locale și incluziunii sociale; introducerea de noi instrumente inovatoare pentru creșterea vizibilității patrimoniului; dezvoltarea înțelegerii patrimoniului ca resursă pentru dezvoltare economică, bunăstare socială și favorabilă incluziunii);

2. îmbunătățirea și operaționalizarea sistemului electronic de consultare publică (SeCoPu);

3. dezvoltarea de instrumente digitale interoperabile de colectare a datelor din sectoarele culturale și creative;

4. dezvoltarea sistemului digital pentru procesele de finanțare a culturii (SDFC) pentru utilizarea lui de cât mai multe autorități finanțatoare din sectorul cultural;

5. digitalizarea activității administrative a ministerului și ale instituțiilor aflate sub autoritatea sa;

6. digitalizarea integrală, la nivel național, a sistemului de ticketing și managementul holistic al veniturilor din vânzarea de bilete.

Altele

Consolidarea diplomației culturale prin îmbunătățirea reprezentării cultural-artistice a României în străinătate

Minorități naționale, culte, românii de pretutindeni

Diaspora:

1. Digitalizarea serviciilor consulare și extinderea rețelelor de consulate itinerante

2. Extinderea rețelei pentru cursurile de limbă, cultură și civilizație românească (LCCR) în afara granițelor țării, inclusiv în mediul online. Crearea de mecanisme de recunoaștere pentru asociațiile care deja desfășoară cursuri LCCR

3. Sprijin pentru cadrele didactice care predau limba română sau în limba română în diaspora și în comunitățile istorice

4. Profesorii din cadrul programului LCCR vor încheia contracte de muncă, astfel încât să fie plătiți corespunzător, să beneficieze de vechime în muncă, concediu medical și alte drepturi fundamentale.

5. Susținerea culturii românești în comunitățile de români din afara țării, inclusiv în parteneriat cu biserica, pentru a întări coeziunea socială și convergența culturală a românilor din Diaspora și comunitățile istorice

6. Modificarea legislației pentru punerea în acord cu decizia CJUE privind eliminarea diferențelor de tratament pentru cetățenii care solicită pașapoarte CRDS

7. Stimularea reîntoarcerii în țară prin măsuri specifice: primă de stabilitate, susținerea angajării românilor întorși în țară, primă de instalare și altele

8. Sprijin pentru eliberarea dosarelor de pensionare ale românilor care au lucrat în străinătate — interoperabilitate între structurile guvernamentale de resort. Debirocratizarea și reducerea timpului de așteptare

Republica Moldova:

1. Sprijin, pentru consolidarea statului de drept și pentru aderarea Republicii Moldova la UE

2. Modernizarea și creșterea capacității de procesare a vămilor, întărirea legăturilor rutiere și feroviare (cu prioritate cea între Moldova și viitoarea Autostradă A8)

3. Susținerea cuplării piețelor de energie și gaze naturale.

Comunități istorice:

1. Dezvoltarea de strategii și politici publice clare pentru protejarea identității lingvistice, culturale și spirituale pentru românii din comunitățile istorice

2. Cooperarea cu țările în care acestea trăiesc pentru a consolida legăturile cu România.

Minorități naționale:

1. reorganizarea și eficientizarea Departamentului pentru Relații Interetnice (DRI) ca structură de sine stătătoare, cu atribuții de monitorizare a drepturilor minorităților, coordonarea unitară a politicilor publice legate de minorități, elaborarea de noi politici publice și strategii naționale;

2. elaborarea legii care să:

— garanteze statutul minorităților;

— ofere cadrul juridic necesar pentru păstrarea identității;

— protejeze persoanele aparținând minorităților;

— garanteze și dreptul la utilizarea simbolurilor comunităților locale, independent de limba/cultura și tradițiile acestora;

— garanteze dreptul dobândit de utilizare a limbii materne, chiar dacă se modifică structura etnică a localității sau organizarea unității administrativ-teritoriale;

3. monitorizarea permanentă a aplicării și (după caz) întărirea legislației privind prevenirea și combaterea antisemitismului, xenofobiei, radicalizării și a discursului instigator la ură, implicarea nemijlocită a comunității evreiești în elaborarea, realizarea și implementarea de politici publice de prevenire și combatere a antisemitismului;

4. elaborarea unui program vizând combaterea sărăciei și integrarea socială a comunității rome, indiferent de mediul lingvistic în care locuiesc, corelat cu măsuri pentru îmbunătățirea condițiilor de locuire și accesul la utilități publice;

5. punerea în aplicare cu celeritate a legii privind protejarea cimitirelor istorice și mormintelor personalităților;

6. identificarea și aprobarea transiterii unui imobil aflat în domeniul public al statului, în administrarea Agenției Naționale pentru Romi, pentru sediul Muzeului Național de Istorie și Cultură a Romilor.

Culte:

1. Continuarea procesului de restituire a imobilelor care au aparținut cultelor religioase, comunităților/minorităților naționale.

2. Continuarea sprijinului pentru Programul de asistență socială și medicală pentru supraviețuitorii Holocaustului desfășurat de Federația Comunităților Evreiești din România și a acordării sprijinului financiar pentru cultele religioase.

SPORT

Obiective

1. Evaluarea patrimoniului de tineret și sport din cadrul Agenției Naționale pentru Sport și valorificarea acestuia pentru dezvoltarea sportului sau dezvoltarea acestuia în parteneriat cu autoritățile locale

2. Promovarea și adoptarea proiectului de lege pentru descentralizarea direcțiilor județene pentru tineret și sport; patrimoniu și personal către consiliile județene, respectiv Primăria Generală a Municipiului București

3. Baza materială și sportivă deținută de cluburile sportive aflate în subordinea ANS va trece în administrarea UAT-urilor în raza cărora se află acestea, în funcție de capacitatea administrativă a acestora (De menționat, dacă nu există capacitate administrativă, baza materială poate rămâne la ANS.)

4. Reorganizarea cluburilor sportive departamentale ale Agenției Naționale pentru Sport

5. Modificarea cadrului legislativ pentru crearea oportunității de realizare de venituri proprii de către Agenția Națională pentru Sport

6. Modificarea cadrului fiscal pentru încurajarea investițiilor private în sport

7. Încurajarea UAT-urilor să investească în sportul de copii și juniori

8. Investiții în infrastructura sportivă specifică în complexurile sportive naționale, în limita resurselor financiare disponibile, cu prioritate pentru pregătirea loturilor naționale, inclusiv prin parteneriate public-private

9. Echilibrare bugetară prin VP (venituri proprii) între subordonatele Agenției Naționale pentru Sport

10. Accesibilizarea bazelor sportive (de exemplu, sporturi paralimpice)

11. Profesionalizarea resursei umane în sport

12. Implementarea sistemului de digitalizare la nivelul Agenției Naționale pentru Sport, subordonatelor acesteia, federațiile sportive naționale, cluburi sportive

13. Federațiile sportive naționale vor elabora propria strategie de dezvoltare, criteriu obligatoriu la solicitarea de finanțare din partea Agenției Naționale pentru Sport. Pentru sporturile de echipă trebuie să reiasă din strategie asumarea procentual-anuală de creștere a numărului de sportivi români în primele eșaloane.

14. Susținerea activității sportive și a practicării exercițiului sportiv în mod organizat, în rândul populației școlare, se va face prin intermediul asociațiilor sportive școlare în parteneriat cu ANS și Ministerul Educației prin FSSU și UAT-uri.

MEDIU

Obiective generale

1. Eficientizarea, comasarea și reorganizarea structurilor subordonate și/sau în coordonarea Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor

2. Absorbția a 100% din granturi și a minimum 60% credite din cadrul PNRR

3. Implementarea măsurilor pentru simplificarea, debirocratizarea, descentralizarea și digitalizarea ministerului și a autorităților subordonate, în coordonare sau sub autoritate

Alinierea României la standardele OCDE în materie de mediu și climă

1. Implementarea măsurilor din planurile de acțiune aferente Comitetelor OCDE pentru închiderea procesului de aderare la termenul stabilit (2026)

2. Îmbunătățirea colaborării instituțiilor subordonate sau aflate în coordonarea ministerului cu alte instituții și autorități ale statului (IGSU, Poliția Română, Jandarmeria etc.), precum și cu alte entități care ar putea sprijini demersurile de combatere a poluării — institute de cercetare, universități, organizații neguvernamentale, agenți economici etc.

3. Dezvoltarea unor structuri instituționale adecvate care să genereze expertiză în probleme de schimbări climatice pentru diferite ministere, agenții, autorități locale și pregătirea continuă a funcționarilor publici cu atribuții în domeniul schimbărilor climatice și politicilor din acest domeniu

4. Management sustenabil și transparent al pădurilor, precum și dezvoltarea durabilă a pădurilor, inclusiv prin combaterea eficientă a tăierilor ilegale de arbori și creșterea suprafețelor acoperite de păduri

5. Utilizarea rațională a resurselor naturale, inclusiv a materialelor considerate astăzi deșeuri, având ca prioritate reutilizarea resurselor deja existente în circuitele economice locale și naționale prin reintroducerea deșeurilor în economia circulară

6. Îmbunătățirea colaborării cu alte instituții și autorități ale statului (ANPM, IGSU, Poliția Română, Jandarmeria etc.) cu atribuții de monitorizare a calității aerului și intervenție, precum și cu alte entități care ar putea sprijini demersurile de combatere a poluării – institute de cercetare, universități, organizații neguvernamentale, agenți economici etc.

Reforme/Reorganizări

1. Reforma Romsilva care să cuprindă și reducerea numărului direcțiilor silvice, separarea activităților în funcție de eficiența activității lor propriu-zise, precum și asigurarea unui control suplimentar al transporturilor de materiale lemnoase de la locul recoltării pentru a reduce evaziunea fiscală, până la finalul anului 2025

2. Operaționalizarea comasării Agenției Naționale pentru Protecția Mediului cu Agenția Națională pentru Arie Naturale Protejate

3. Comasarea unor autorități subordonate sau în coordonarea ministerului

4. Reducerea sporurilor și a stimulentei exagerate indiferent de sursa de finanțare

5. Restructurarea Administrației Naționale Apele Române (inclusiv prin concedierea a 50% din personalul de la nivel central)

6. Transferul terenurilor neutilizate din proprietatea publică a statului român care sunt în evidența ministerului sau structurilor subordonate, condiționat de dezvoltarea infrastructurii locale rutiere, educaționale, utilități publice și spitale

7. Reorganizarea Administrației Rezervației Biosferei Delta Dunării — ARBDD și asumarea unui rol proactiv de suport al comunităților locale pentru asigurarea echilibrului dintre activitățile de conservare și prosperitatea populației locale din Delta Dunării

8. Redefinirea rolului, componenței și atribuțiilor Consiliului Științific pentru a deveni o structură care să asigure coordonarea activităților de cercetare din ARBDD și suportul științific necesar luării deciziilor de management

9. Redefinirea rolului, componenței și modului de funcționare a Consiliului Consultativ, astfel încât să asigure reprezentativitatea și participarea tuturor factorilor interesați în procesul de consultare și luare a deciziilor de către ARBDD

Acțiuni pentru companii/instituții subordonate

1. Reconfigurarea sistemului de colectare a datelor de mediu, rapoarte la timp către instituții europene (Comisia Europeană) și internaționale (OCDE), transparentizarea informației de mediu

2. Consiliile de administrație vor fi formate din profesioniști.

3. Personalul din cadrul ministerului și a subordonatelor va fi redus.

4. Transparența va fi un principiu de bază al activității ministerului și al autorităților sub autoritate, în coordonarea sau subordonate ale ministerului (de exemplu, publicarea contractelor colective de muncă, cheltuielilor, bugetelor etc.). Vor fi transparentizate datele privind calitatea apei, aerului și solului.

5. Indemnizațiile și salariile vor fi limitate.

6. Vor fi trasați indicatori clari de performanță, iar în cazul neîndeplinirii acestora persoanele în cauză vor fi demise.

7. Subvențiile vor fi reduse și va fi crescută eficiența.

8. Va fi realizat un audit al activelor ministerului și al autorităților sub autoritate, în coordonarea sau subordonate ale ministerului.

9. Vor fi închise agențiile/companiile de stat care au pierderi cronice sau își dublează activitatea.

10. Analiza programelor realizate de AFM până la acest moment pentru a stabili impactul acestor proiecte, precum și prioritizarea lor pentru următorii ani

Programe de finanțare/dezvoltare — prioritizare/Proiecte majore

1. Reanalizarea sau eliminarea diferitelor scheme de sprijin (de exemplu, pentru cele 18 programe)

2. Accesarea fondurilor europene pentru închiderea depozitelor de deșeuri municipale și analiza pentru identificarea surselor de finanțare pentru închiderea depozitelor de deșeuri industriale

Digitalizare/Debirocratizare

1. Analizarea și evaluarea documentelor de mediu și a actelor de reglementare pentru a elimina procese care se dublează pentru a eficientiza relația dintre operatorii economici și autoritățile de reglementare

2. Redactarea unui ghid unitar pentru uniformizarea emiterii și uniformizarea conținutului actelor de reglementare. Operatorii economici trebuie să aibă o predictibilitate mult mai mare și o serie unitară de obligații și condiții de îndeplinit în orice județ ar ajunge să depună cererea de obținere a actelor de reglementare.

3. Creșterea eficienței controlului în domeniul protejării mediului — Întărirea capacității autorităților de control prin digitalizarea sistemelor de control, dar și implementarea de tehnologii inovative (de exemplu, imagini satelitare, drone cu senzori, lidar, camere video inteligente, radarul balastierelor)

4. Transparentizarea calității apei — dezvoltarea unui portal și a rețelei naționale de monitorizare a calității apei; reglementarea unui sistem coerent de verificare a calității apelor bazat pe principiile enunțate de directivele europene

5. Dezvoltarea unui sistem unic, interactiv, de inventariere a emisiilor de poluanți în aer, prin crearea unei baze de date în conformitate cu cerințele directivei INSPIRE

Altele

1. Elaborarea și adoptarea actelor normative subsecvente noului Cod silvic, cu prioritizarea în funcție de impact și de termenele impuse în legislație:

— actualizarea actelor normative secundare pentru a reduce birocrăția specifică micilor proprietari de pădure (i.e. sub 10 ha) și pentru a permite măsurarea expeditivă a transporturilor de lemn;

— actualizarea Legii nr. 171/2010 privind contravențiile silvice pentru a întări activitatea de control și a reduce tăierile ilegale, în vederea armonizării inclusiv cu prevederile și obiectivele noului Cod silvic;

— elaborarea și adoptarea metodologiei pentru crearea centurilor verzi la nivel național într-un termen de 6 luni în care vom pune un proiect în acest sens în dezbatere publică.

2. Finalizarea unui draft asumat de Ministerul Mediului privind legea ariilor naturale protejate la finalul anului 2025, plecând de la proiectul pus în dezbaterea publică în acest sens de către Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor. Adoptarea legii se va realiza după o amplă dezbatere publică alături de societatea civilă și a comunităților locale. Legea va cuprinde atât mecanismele concrete, cât și un calendar pentru creșterea graduală a nivelului de nonintervenție în parcurile naționale și naturale.

3. Reimplicarea prin parteneriate cu autorități publice a ONG-urilor în sfera managementului ariilor naturale protejate. Măsura va fi asumată până la finalul anului 2025 de către Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor.

4. Finalizarea unui draft asumat de Ministerul Mediului privind legea administrării spațiilor verzi în intravilan care să cuprindă și soluții pentru inventarierea și protejarea spațiilor verzi private, încadrate în parcurile din intravilan, până la finalul anului 2025.

5. Elaborarea și adoptarea Strategiei naționale pentru biodiversitate prin hotărâre de Guvern, precum și extinderea zonelor de protecție strictă în parcuri naționale și implementarea Strategiei UE privind biodiversitatea la nivel național

6. Consolidarea planului de acțiune pentru carnivore mari și analiza modificării legislative cu privire la carnivorele mari care intră în zona intravilanului

7. Adaptarea legii compostului la noile prevederi europene până la finalul anului 2025, precum și adoptarea actelor normative subsecvente

Implementarea Strategiei naționale pentru gospodărirea apelor 2023-2035

1. Continuarea proiectelor de reabilitare și modernizare a barajelor și acumulărilor din categoriile de importanță A și B

2. Transpunerea directivei privind calitatea aerului 2024/2.881

3. Crearea Consiliului Științific Consultativ pentru Climă, care să fundamenteze științific politicile naționale privind clima și mediul și să urmărească aplicarea lor corespunzătoare și a pactului pentru climă sub forma unui mecanism permanent de dialog și consultări între autoritățile publice, specialiști, industrie și societatea civilă pe problemele tranziției energetice și climatice

4. Modificarea normelor tehnice din silvicultură pentru adaptarea domeniului silvic la noile realități generate de schimbările climatice (formule de împăduri mai flexibile, regenerarea pădurilor cu speciile cele mai adaptate scenariilor climatice, climate smart forestry etc.)

5. Combaterea tăierilor ilegale de arbori prin utilizarea tehnologiilor inovative (imaginilor satelitare, dronelor, a sistemelor de inteligență artificială, a camerelor video de monitorizare și a sistemelor de măsurare digitală a volumului)

6. Asigurarea continuității IFN (Inventarul forestier național)

7. Modificarea legislației astfel încât să fie susținută crearea perdelelor forestiere de protecție

8. Clarificarea statutului geoparcurilor internaționale UNESCO în legislație pentru a debloca proiectele de geoparcuri din România

9. Crearea unui ghid de bune practici integrat pentru un management sustenabil al terenurilor și al solului

10. Adoptarea unei legi specifice pe zona de valorificare/reciclare a deșeurilor din construcții

11. Extinderea programului SGR și publicarea datelor referitoare la cantitățile reciclate per tip de ambalaj la nivelul fiecărui UAT

12. Dezvoltarea și optimizarea Rețelei naționale de monitorizare a calității aerului (RNMCA)

13. Adoptarea măsurilor necesare pentru integrarea datelor satelitare pentru monitorizarea atmosferică

14. Adoptarea legislației necesare pentru ca operatorii economici care dețin/administrează depozite de deșeuri să fie obligați să aibă instalați senzori de monitorizare a calității aerului amplasați în perimetrul lor și să ofere transparent aceste date colectate 24/24 online